

MINISTERIE VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES
INSPECTIE FINANCIËN LOKALE EN PROVINCIALE OVERHEDEN

R a p p o r t naar aanleiding van het verzoek van de
gemeente Simpelveld om een aanvullende uitkering uit
het gemeentefonds voor het uitkeringsjaar 2003

's-Gravenhage, 16 december 2003.

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
Samenvatting	5
Hoofdstuk 1 Inleiding	
1.1 De aanvraag	7
1.2 Kerngegevens (geraamd per 1 januari 2003)	7
1.3 Achtergrondinformatie	7
1.4 Verslag provincie Limburg	14
1.5 Tussenrapportage	14
1.6 Problematiek Simpelveld	15
1.7 De aanpak	18
Hoofdstuk 2 Algemene (en bijzondere) voorschriften	
2.1 Inleiding	21
2.2 Algemene voorschriften	21
2.3 Bijzondere voorschriften	22
2.4 Conclusie	22
Hoofdstuk 3 Financiële resultaten	
3.1 Inleiding	23
3.2 Uitkomsten rekeningen 1998 tot en met 2002	23
3.3 Conclusie	26
Hoofdstuk 4 Reserves en voorzieningen	
4.1 Inleiding	27
4.2 Aanwendbare reserves en voorzieningen	27
4.3 Niet-aanwendbare reserves en voorzieningen	28
4.4 Conclusie	28
Hoofdstuk 5 Inkomsten gemeentefonds	
5.1 Inleiding	29
5.2 De algemene uitkering	30
5.3 Conclusie	32
Hoofdstuk 6 Eigen inkomsten	
6.1 Inleiding	33
6.2 Belastingpakket 2003	33
6.3 Totaal heffingen	34
6.4 Belastingdruk	35
6.5 Kwijtschelding en minimabeleid	36
6.6 Conclusie	36

Hoofdstuk 7 Begrotingsanalyse	
7.1 Inleiding	39
7.2 Simpelveld vergeleken met zichzelf	39
7.3 Simpelveld vergeleken met referentiegemeenten	42
7.4 Conclusie	48
Hoofdstuk 8 Het begrotingstekort	
8.1 Inleiding	51
8.2 Berekening relevant tekort 2003	51
8.3 Conclusie	52
Hoofdstuk 9 Conclusie en advies	55
Bijlage 1: Vergelijking functies tussen Simpelveld en referentiegemeenten	57

SAMENVATTING

De gemeente Simpelveld heeft voor het jaar 2003 voor de eerste maal een beroep gedaan op een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds. De gemeente is van mening dat de reguliere middelen niet toereikend zijn om in de noodzakelijke behoeften te voorzien. De begroting 2003 sluit met een tekort van € 1,3 miljoen. In deze begroting was rekening gehouden met de gevolgen van het BTW-compensatiefonds. Bij de berekening van het relevant tekort voor het jaar 2003 heeft de door de gemeenteraad vastgestelde begroting (dus exclusief BTW) als uitgangspunt gediend. Bij de begrotingsanalyse is evenwel gebruik gemaakt van de gecorrigeerde cijfers. Het gaat daarbij om begrotingscijfers inclusief BTW, het aldus blijvende begrotingssaldo wijkt af van het tekort volgens de vastgestelde begroting. Dit is louter een gevolg van de toepassing van het BTW-compensatiefonds.

In de Tussenrapportage was al geconcludeerd dat de gemeente voldeed aan de eisen om toegelaten te worden tot artikel 12. De aanvraag is tijdig ingediend, de eigen inkomsten liggen boven het niveau van het redelijk peil en er is sprake van een aanmerkelijk structureel tekort.

Behalve dat is gekeken naar de belastingen en rechten die tot het belastingpakket worden gerekend en die van belang zijn voor de toelating tot artikel 12, is ook gekeken naar de overige belastingen en rechten. De overige heffingen komen, met uitzondering van de opbrengst leges bouwvergunning, redelijk overeen met het landelijke gemiddelde van qua woonruimte vergelijkbare gemeenten. De lagere opbrengst leges bouwvergunning is het gevolg van minder bouwactiviteiten in de gemeente. Ook is gekeken naar de belastingdruk van de gemeentelijke heffingen van Simpelveld in relatie tot de belastingdruk van referentiegemeenten en omliggende gemeenten. Met € 773 per woonruimte is de gemeentelijke belastingdruk (Onroerende-zaakbelastingen (OZB), afvalstoffenheffing en rioolheffing) in Simpelveld € 98 hoger dan gemiddeld binnen de referentiegemeenten en € 132 hoger dan gemiddeld binnen de omliggende gemeenten.

Het OZB tarief in Simpelveld bedraagt € 7,06 per € 2.268 waarde. Dit tarief ligt boven het tarief van € 6,30 per € 2.268 waarde zoals dat binnen artikel 12 minimaal geheven moet worden. Dit hogere tarief leidt tot een hogere OZB-opbrengst. De gemeente levert daarmee een bijdrage in de oplossing van het financiële probleem.

De jaarrekeningen van de afgelopen jaren vertonen een wisselend beeld. Was er in de jaren 1998 en 1999 sprake van negatieve rekeningsaldi de jaren 2000 en 2001 lieten positieve rekeningsaldi zien. Al deze jaren was sprake van sluitende begrotingen. Over 2002 was er sprake van een aanzienlijk begrotingstekort (€ 541.052)). Ook de rekening 2002 laat een tekort (€ 241.241) zien, wat overigens lager is dan het begrotingstekort. Ik heb wel geconstateerd dat de rekeninguitkomsten niet uitgebreid geanalyseerd worden. De analyse beperkt zich tot een globale toelichting over de ontwikkelingen van het afgelopen jaar. Verbetering is noodzakelijk.

Op basis van de uitgangspunten van het gewijzigde verdeelstelsel van de Financiële-verhoudingswet (globaal, kostengeoriënteerd, rekening houdend met structuurkenmerken en de mogelijkheid zelf inkomsten te

verwerven) zijn de nettolasten van Simpelveld vergeleken met de inkomsten uit het gemeentefonds en met de nettolasten van vergelijkbare gemeenten. Zoals eerder aangegeven is gebruik gemaakt van de begrotingscijfers inclusief BTW, omdat de cijfers van de referentiegemeenten en het gemeentefonds ook nog inclusief BTW zijn.

Bij de vergelijking van de nettolasten van de gemeente met de inkomsten uit het gemeentefonds is gebleken dat Simpelveld hogere nettolasten heeft op de clusters Bestuursorganen, Wegen en Water, Ruimtelijke ordening, Stadsvernieuwing en Volkshuisvesting, Kunst en Ontspanning, Openbare orde en Veiligheid en Fysiek. Ook op het cluster Algemene ondersteuning zijn de nettolasten hoger dan er (genormeerd) wordt ontvangen. Dit heeft te maken met de mate van toerekening aan de verschillende producten en/of functies.

Op de clusters Sociale dienst en bijstand en Groen is sprake van lagere nettolasten. Op het cluster Eigen inkomsten is sprake van hogere baten.

Uit de vergelijkingen van de nettolasten van Simpelveld met referentiegemeenten blijkt dat er met name op de (sub)clusters Bestuursorganen, Algemene ondersteuning, Zorg (exclusief Onderwijs), Volkshuisvesting en Wegen sprake is van hogere nettolasten.

Daarnaast is er sprake van hogere inkomsten op het cluster Onroerende zaakbelastingen en lagere inkomsten op het cluster Overige Eigen Middelen.

In dit eerste onderzoeksjaar is vooral aandacht besteed aan het in kaart brengen van de problematiek van Simpelveld. Dit is slechts ten dele gelukt. Op een aantal terreinen ontbrak het aan het noodzakelijke inzicht, onder andere op het terrein van het onderhoud kapitaalgoederen waren geen actuele, voor artikel 12 bruikbare, onderhoudsrapporten beschikbaar. Inmiddels zijn alle stappen gezet om voor het volgende rapport over de noodzakelijk onderhoudsrapportages te kunnen beschikken.

Om te kunnen beoordelen of de gemeente een bijdrage kan leveren in het aanvaardbaar begrotingstekort wordt doorgaans ook aandacht geschonken aan de vermogenspositie van de gemeente. Met ingang van volgend jaar is het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten van toepassing. In deze nieuwe voorschriften zijn nieuwe definities opgenomen van reserves en voorzieningen. In het volgende rapport zal daarom nader op de reserves en voorzieningen worden ingegaan. Wel is in het rapport kort stilgestaan bij de algemene reserve om te bezien of de gemeente een bijdrage kan leveren in het aanvaardbaar begrotingstekort. Dit is niet het geval.

Ik stel voor de gemeente Simpelveld voor het jaar 2003 een aanvullende uitkering te verstrekken van € 828.000. Verder stel ik voor om aan de te verlenen aanvullende uitkering het bijzonder voorschrift te koppelen tot het opstellen van een meerjaren(sanerings)begroting 2004-2008, waarvan de jaarschijf 2008 reëel sluitend is, zonder aanvullende steun, of zoveel eerder als mogelijk is.

HOOFDSTUK 1 INLEIDING

1.1 DE AANVRAAG

De gemeente Simpelveld heeft bij brief van 18 november 2003, ingekomen 22 november 2003, voor het jaar 2003 voor het eerst een beroep gedaan op toepassing van artikel 12 van de Financiële-verhoudingswet (hierna te noemen Fvw). De gemeente is van mening dat de eigen inkomsten tot een meer dan redelijk peil zijn opgevoerd maar dat desondanks de middelen aanmerkelijk en structureel tekort schieten om in de noodzakelijke behoeften te voorzien.

De (primitieve) begroting 2003 sluit, inclusief de gelijktijdig vastgestelde begrotingswijziging, met een tekort van € 1.317.628. De meerjarenbegroting 2004 tot en met 2006 sluit met een tekort van respectievelijk € 1.211.214, € 1.315.547 en € 1.125.619 (bij de cijfers is rekening gehouden met gevolgen van het BTW-compensatiefonds).

1.2 KERNGEGEVENS (GERAAMD PER 1 JANUARI 2003)

Aantal inwoners	:	11.418
Aantal woonruimten	:	5.171
Gemiddelde woningbezetting	:	2,21
Oppervlakte van de gemeente (land en binnenwater)	:	1.603 ha
Bevolkingsdichtheid per km ² land	:	712
Lengte van de wegen	:	73,34 km
Openbaar groen	:	43,8 ha
Aantal bijstandsgerechtigden	:	121
Aantal huishoudens met een laag inkomen	:	1.350
Aantal uitkeringsontvangers	:	1.192
Aantal minderheden	:	50

1.3 ACHTERGRONDINFORMATIE

De gemeente Simpelveld bestaat uit de kernen Simpelveld en Bocholtz en de gehuchten Bocholtzerheide, Baneheide en Bosschenhuizen en de buurtschappen Broek-Prickart, Vlengendaal en de Huls.

De huidige gemeente Simpelveld is ontstaan na een herindeling in het begin van de tachtiger jaren.

De gemeente is gelegen in het uiterste zuid-oosten van Nederland en ligt ingeklemd tussen Heerlen, Voerendaal, Gulpen-Wittern en Duitsland. Mede door de ligging van de gemeente ligt Simpelveld op de zogenaamde Benrather linie, de grens tussen de Nederlandse en Duitse dialecten. De Benrather linie loopt dwars door de gemeente. Het gevolg daarvan is dat het dialect in de kern Bocholtz afwijkt van het dialect in de kern Simpelveld.

De beide namen omspannen eeuwen en verbinden het heden met een zeer ver verleden.

Voor de juiste betekenis van de namen moeten we terug naar de oudste schrijfwijze, en dat is te beginnen in 1137 in de 12e, 13e en 14e eeuw telkens: Simplevei, Semplovei, Sempelvey, of Senplover, Sainplover. De eerste reeks (Simplevei) is de Oud-nederlandse voortzetting van de oorspronkelijke naam, de tweede reeks (Senplover), waarin de r niet werd uitgesproken, is de Luikse, Romaanse vorm van die eeuwen.

De oorspronkelijke naam kan zijn geweest: Simploviacum ('huis van Simplovius'), gegeven in de Romeinse tijd door de Gallo-Romeinse bewoners van het dorp. Een andere verklaring is dat de oudste naam heeft geluid: Sempervivetum ('begroeid met altijd groene wilde struiken, b.v. hulst'), zo genoemd naar het uitzicht van het gebied door de kolonisten uit Wallonië na de Romeinse tijd, misschien in de 6e - 8e eeuw, tijdens het Merovingische Koninkrijk dus.

De naam Bocholtz zou daarentegen Germaans zijn. De oudste (bekende) schrijfwijze van Bocholtz is 'Bukehout' in 1253. De betekenis is beukenbos of beukenhout (Buche of beuk en dan Holz of hout).

De naam is gegeven naar een kenmerkende begroeiing van de plaats, mogelijk lag er toen een tamelijk uitgestrekt beukenbos.

Deze naam komt voor op verschillende plaatsen in allerlei landen, onder andere Duitsland, België en Frankrijk, soms al in de 7e eeuw.

De sarcofaag van Sempelveld

Oudstrijders uit het Romeinse leger, afkomstig uit Gallië, Italië of andere streken, vestigden zich omstreeks het jaar 100 in hereboerderijen, gebouwd in de helling van het Hulsveld en de helling bij Vlengendaal. Enkele stenen kisten met de as van overledenen zijn uitgegraven, een ervan werd wereldberoemd door het beeldhouwwerk aan de binnenzijde van de sarcofaag, en door de kostbare grafgiften. Vooral de afbeelding van de overleden echtgenote, liggend op een rustbank, en van het Romeinse woonhuis met hoektorens, vensters, dakpannen en een driehoekig fronton, trok de aandacht. De kist is nu een van de pronkstukken van het oudheidkundig museum te Leiden. Een zeer goede kopie van de sarcofaag kan worden bewonderd in het Thermenmuseum in Heerlen en in de hal van het gemeentehuis. Er zijn archeologen die vermoeden dat de villa waarin de dame gewoond heeft, nog niet teruggevonden is. Ze menen namelijk dat een dergelijk verfijnde en dure sarcofaag niet gemaakt kan zijn in opdracht van de toch maar kleine en niet erg luxueuze villa's die in het Hulsveld zijn teruggevonden.

Het wapen van Sempelveld

Het huidige gemeentewapen is ontleend aan het wapen van de familie Von der Leyen, heren van Sempelveld en Bocholtz van 1640 tot 1773: een zilveren (witte) paal in een azuren (blauw) veld. In de ene blauwe baan zijn afgebeeld een duif als afbeelding van de H. Geest en een ampul met olie - attributen van St. Remigius, patroonheilige van Sempelveld - en in de andere blauwe baan twee schelpen, attributen die behoren bij St. Jacobus de Meerdere, patroonheilige van Bocholtz.

Gemeentevlag

De gemeentevlag is door de gemeenteraad van Sempelveld vastgesteld bij besluit van 26 april 1984. Het familiewapen van Von der Leyen en de symbolen van de patroonheiligen H. Remigius en H. Jacobus de Meerdere komen in de vlag voor. De vlag is uitgevoerd in drie banen, blauw, wit en blauw, met op de blauwe banen aan de broekzijde een schuin links omlaag vliegende duif, respectievelijk een schelp, beiden wit.

Hieronder geef ik een schets van de sociaal economische structuur van de gemeente. Hiervoor is gebruik gemaakt van de monitor Parkstad Limburg 2003, demografische kerncijfers per gemeente 2003 van het Centraal Bureau voor de Statistiek, gegevens van de gemeenschappelijke regeling Kompas, het rapport de Limburgse arbeidsmarkt 2002-2006 uitgebracht door de regionale arbeidsmarktinformatie Limburg en het rapport Parkstad Limburg, een regio in transitie van het International Centre for Integrative Studies.

De economische structuur van Simpelveld kan niet los worden gezien van de economische structuur van de omgeving. Daarom zal alvorens wordt ingegaan op de situatie van Simpelveld iets worden gezegd over de omgevingsituatie.

De gemeente Simpelveld vormt de buffer tussen enerzijds het stedelijk gebied Heerlen, Kerkrade en anderzijds het landelijke Mergelland. Van oudsher is Simpelveld in economische zin sterk georiënteerd op het stedelijk gebied.

Regio Parkstad

De regio omvatte aan het begin van de jaren 1900 een kleinschalige boerengemeenschap. De cultuur was er een van hard werken. Er bestond weinig economische interactie met de omliggende regio's. Na het ontdekken van mijnsteen maakte de regio in korte termijn een eerste omvangrijk transitieproces door. De economie ontwikkelde zich van een agrarische omgeving naar een economie van winning en verwerking van delfstoffen. Door deze enorme bron van energie ontwikkelde zich in de regio een bijzondere dynamiek.

De bevolking groeide fors, met name met mensen 'van buiten' (Holland en buitenland). Er ontstond een multiculturele samenleving 'avant la lettre', waarbij alle activiteiten verbonden waren aan die ene economische motor: de mijnindustrie.

Decennia lang werd de sociaal economische positie van de regio bepaald door de monocultuur van de mijnindustrie. De zeer snelle beëindiging van de mijnindustrie in de periode 1966-1974 leidde tot een sociale en economische ontwrichting van de regio.

Na de sluiting van de mijnindustrie is een tweede transitieproces 'van zwarte mijnstreek naar groene Parkstad' op gang gekomen.

Deze reconversie van de mijnindustrie heeft geleid tot nieuwe 'trekkers' op industrieel gebied (DSM), tot dienstverlenende bedrijven (gedecentraliseerde rijksdiensten als CBS, ABP, en dergelijke). In Zuid-Limburg heeft de ontwikkeling van zakelijke en financiële dienstverlening zich in belangrijke mate rond Maastricht voltrokken, terwijl in Parkstad de nadruk vooral is komen te liggen op zorg, onderwijs en detailhandel.

Deze reconversie is nog niet afgerond en heeft evenmin nog tot het gewenste resultaat geleid. Een deel van de bevolking van de regio Parkstad kampt nog steeds met de gevolgen van de sluiting van de mijnindustrie en de hierdoor ontstane sociale en economische ontwrichting. De werkgelegenheid die in de plaats is gekomen van de mijnindustrie heeft opnieuw een relatief eenzijdig karakter, is enerzijds conjunctuurgevoelig (industrie) en ligt anderzijds voortdurend onder bezuinigingsdruk (gedecentraliseerde rijksdiensten). Door de economische teruggang vloeit een deel van de nieuwe werkgelegenheid weer weg. Daarnaast wordt opgemerkt dat er van oudsher sprake is van een ruime arbeidspendel

vanuit de regio naar Duitsland. De economische situatie in Duitsland zorgt eveneens voor een negatieve uitwerking naar veel inwoners van de regio.

Aldus kan de arbeidsmarkt in Parkstad Limburg worden gekarakteriseerd als onevenwichtig. Ook tijdens de achterliggende hoogconjunctuur is dit nauwelijks verminderd. De arbeidsmarkt in de regio blijft zwak: er zijn te weinig banen voor de mensen die er wonen. Sedert 2002, het jaar van de economische omslag, is weer duidelijk zichtbaar geworden dat het aantal werklozen in Parkstad Limburg relatief gezien sterker is gestegen dan in de rest van Limburg terwijl het aantal openstaande vacatures forser is gedaald.

Daarnaast kenmerkt de sociaal economische situatie in de regio zich nog door een relatief lage arbeidsparticipatie van de beroepsbevolking. De genoemde conjunctuurgevoeligheid maakt, dat een toenemende werkloosheid zich het eerst en het sterkst manifesteert in deze regio. Dit blijkt vooral uit een langduriger werkloosheid onder de lager opgeleiden, jongeren, ouderen en minderheden. De geregistreerde werkloosheid, gemeten in niet werkende werkzoekenden is in Parkstad Limburg significant hoger dan in de rest van Limburg en Nederland. Het opleidingsniveau van de beroepsbevolking is relatief laag, hetgeen een reden kan zijn van een lagere arbeidsparticipatie. De problematiek is des te dringender omdat de vergrijzing binnen de regio sneller toeneemt dan in de rest van Limburg respectievelijk Nederland.

Het aandeel WSW-banen in de beroepsbevolking is in Parkstad Limburg bijna 2x zo hoog als in de rest van Limburg en 2,5x zo hoog als landelijk.

Resumerend kan de sociaal economische structuur van de regio Parkstad Limburg als volgt worden gekenschetst:

- 1^e) De economische uitgangssituatie in Parkstad is slechter dan het Limburgs gemiddelde:
 - De werkgelegenheids groei van Parkstad is lager dan het Limburgs gemiddelde;
 - De arbeidsparticipatie is lager dan het Limburgs gemiddelde;
 - De werkloosheid is hoger;
 - Er is sprake van een negatief pendelsaldo;
 - Er is een naar verhouding groot aantal WAO-ers, WSW-ers en andere deelnemers in het circuit van gesubsidieerde arbeid;
 - Het aantal vacatures in Parkstad is lager dan het Limburgs gemiddelde.
- 2^e) Er is in Parkstad een eenzijdige economische structuur met naar verhouding veel niet-commerciële diensten, die in de tijd van de herstructurering naar Parkstad zijn gekomen (ABP en CBS);
- 3^e) Er is in Parkstad sprake van een sterk conjunctuurgevoelige arbeidsmarkt;
- 4^e) Er is mede daardoor naar verhouding een lager inkomensniveau dan het Limburgs gemiddelde.
- 5^e) De arbeidsmarkt vertoont zowel kwantitatieve discrepanties (met name bij hoger opgeleiden), als kwalitatieve discrepanties (aanbod is er wel, maar sluit niet goed aan op de vraag).

- 6^e) Het opleidingsniveau van de beroepsbevolking is relatief laag.
- 7^e) In vergelijking met de rest van Limburg en Nederland kent de regio een in sneller tempo verlopend proces van vergrijzing en ontgroening, uiteindelijk resulterend in een negatieve bevolkingsontwikkeling

Simpelveld

De Simpelveldse sociaal economische structuur wordt nagenoeg geheel bepaald door bovengenoemde regionale factoren. Op een aantal onderdelen wordt onderstaand nader ingezoomd voor wat betreft Simpelveld.

Demografische ontwikkeling.

De gemeente Simpelveld telt per 1 januari 2003 in totaal 11.448 inwoners. Bij een vergelijking van de bevolkingsopbouw van Simpelveld met die van Nederland valt op dat Simpelveld minder jeugdigen (jonger dan 20 jaar) telt en meer ouderen (65 jaar en ouder). In Simpelveld is 21% jonger dan 20 jaar (Nederland 25%) en is 17% ouder dan 65 jaar (Nederland 14%).

Voor wat betreft de demografische druk (cijfers 2002) kan worden geconstateerd, dat Simpelveld per 100 personen van 20-64 jaar (de zgn. productieve leeftijdsgroep):

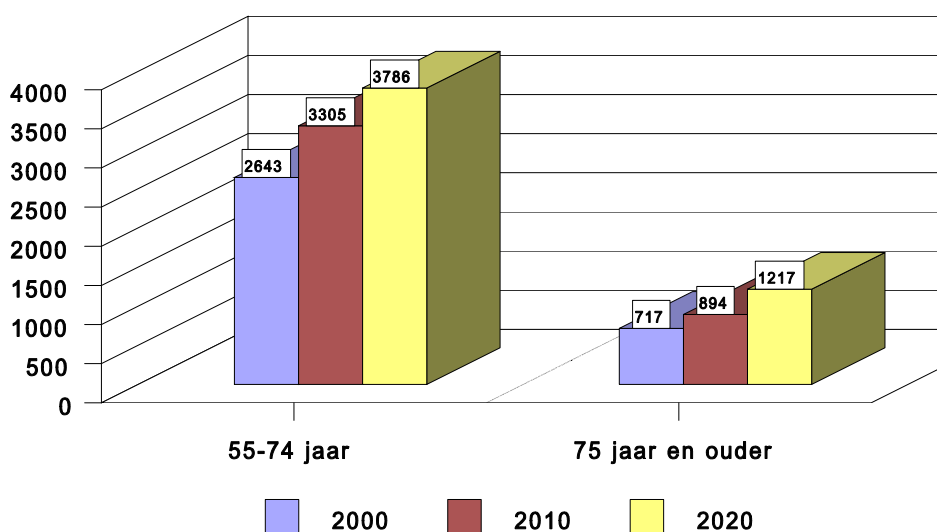
- 34,7 jongeren telt (19 jaar of jonger) (Voor de provincie als geheel ligt dit aantal op 36,5 en voor Nederland ligt dit op: 39,5)
- 26,6 ouderen telt (65 jaar of ouder) (Voor de provincie als geheel ligt dit aantal op: 24,1 en voor Nederland ligt dit op: 22,1).

Hieruit blijkt dat in Simpelveld zowel sprake is van een forsere 'ontgroening' als van een forsere 'vergrijzing'.

Ook qua bevolkingsgroei onderscheidt Simpelveld zich negatief ten opzichte van Limburg respectievelijk Nederland: De bevolkingsgroei per 1000 inwoners bedroeg in 2002 in Simpelveld -7,1. Voor Limburg en Nederland bedraagt dit cijfer +0,5 resp. +7,4

De gemeente Simpelveld krijgt de komende jaren te maken met een sterke vergrijzing die hoger is dan het Limburgse en het landelijke gemiddelde. Om een beeld te krijgen van de bevolkingsopbouw in de toekomst, is een vergelijking gemaakt tussen de situatie op 1 januari 2000 en de prognose voor 1 januari 2020.

Bevolkingsopbouw 2000-2020

Uit bovenstaand diagram blijkt dat de absolute groei plaatsvindt in de leeftijdscategorie 55-74 jaar. In 2020 is deze groep ruim 40% groter dan in 2000.

Deze categorie zal zich in de toekomst met name kenmerken door een nog actieve deelname aan de maatschappij, wonend in hun eigen huis en omgeving, aangevuld met op maat 'ingekochte' zorg.

Daarnaast zal ook het aantal 75-plussers sterk stijgen: in 2020 is deze groep 70% groter dan in 2000. Deze groep wordt geconfronteerd met beperkingen op velerlei gebieden wanneer men aan het sociale gebeuren wil deelnemen. Verder kenmerkt zich deze groep door een hogere consumptie van (zwaardere vormen van) zorg.

Kortom: de Simpelveldse groep ouderen, actief en niet-actief, wordt sneller groter dan het Limburgse en landelijke gemiddelde. In 2020 is ongeveer de helft van de Simpelveldse inwoners ouder dan 55 jaar. Dit zal z'n weerslag vinden in de kosten van zorg.

Vergrijzing, W.V.G-voorzieningen, R.I.O.

Inherent aan de hoge vergrijzinggraad is dat de gemeente te maken heeft met hogere kosten ten behoeve van uitvoering Wet Voorzieningen Gehandicapten, Regionaal Indicatie Orgaan en andere aan 'ouderen' gerelateerde kosten. Er zal een steeds grotere aanspraak worden gedaan op WVG-hulpmiddelen.

Zo blijkt dat de gemeente Simpelveld nu reeds een aanzienlijk hoger bedrag per inwoner uitgeeft aan 'verstrekkingen WVG-hulpmiddelen', dan bijvoorbeeld de buurgemeente Voerendaal. (Simpelveld 2002 €9,93 per inwoner en Voerendaal 2002 €6,69 per inwoner).

Voor wat betreft het aantal indicatiestellingen door het Regionaal Indicatie Orgaan (RIO) blijkt Simpelveld aanzienlijk uit te steken boven vergelijkbare buurgemeenten als Voerendaal en Nuth. (Simpelveld heeft in 2002 te maken gehad met 726 indicatiestellingen. Gerelateerd aan het aantal inwoners komt dit overeen met 6,3%; voor Nuth bedraagt dit cijfer 5%, voor Voerendaal 4%).

Als gevolg hiervan is de bijdrage aan het RIO de afgelopen 2 jaar gestegen met 72%. De verwachting is dat deze stijging nog een aantal jaren gaat doorzetten in verband met de forse vergrijzing.

Werkzoekenden

Uit cijfers van het Centrum voor Werk en Inkomen (CWI) wordt duidelijk dat het aantal werkzoekenden in Simpelveld relatief hoger is dan in buurgemeenten.

Het aantal werkzoekenden in 2002, dat langer dan 1 jaar werkloos is bedraagt in Simpelveld 12 per 1000 inwoners. In de buurgemeenten Voerendaal en Nuth bedraagt dit 10 per 1000 inwoners. Het aantal werkzoekenden langer dan 3 jaar werkloos bedraagt in Simpelveld in 2002, 7 per 1000 inwoners; in Voerendaal en Nuth ligt dit aantal op 5 per 1000 inwoners.

Ook het aantal cliënten in het kader van de bijstandswetgeving is in Simpelveld relatief hoog: Medio 2003 waren er 126 cliënten, hetgeen overeenkomt met 11,4 cliënten per 1000 inwoners.

De gemeenten Nuth en Voerendaal hebben respectievelijk 200 en 127 cliënten wat overeenkomt met 12 en 9,6 cliënten per 1000 inwoners. Ook de gemiddelde uitkeringsduur in dagen blijkt binnen de gemeente hoger te zijn.

Het aantal deelnemers WSW (sociale werkvoorziening) is in Simpelveld eveneens beduidend hoger dan in de buurgemeenten Voerendaal en Nuth. In Simpelveld gaat het om 13 WSW'ers per 1000 inwoners terwijl het in Voerendaal en Nuth gaat om respectievelijk 7 en 8 WSW'ers per 1000 inwoners.

Onderstaand schema geeft een vergelijking:

gemeente	aantal WSW'ers	Aantal WSW'ers per 1000 inwoners	% aandelen kapitaal in Licom NV.
Heerlen (centrumgem.)	1.258	13	29,04
Voerendaal	88	7	2,66
Nuth	137	8	3,35
Simpelveld	146	13	4,02

Het % aandelenkapitaal dat een gemeente bezit is in deze relevant aangezien dit percentage bepalend is voor de exploitatiebijdrage in het WSW bedrijf Licom NV. Het aandeel in het aandelenkapitaal is bepaald op basis van het aantal WSW'ers bij de start van de Licom NV, in casu het aantal WSW'ers in 1996.

Inkomenssituatie

Het gemiddelde inkomen per inwoner is in Simpelveld lager dan het gemiddeld in Nederland.

In Simpelveld bedraagt het percentage lage inkomens 43% van alle inkomensontvangers. Het percentage hoge inkomens bedraagt echter slechts 17%.

Opleidingsniveau

Een meerderheid van de Simpelveldse bevolking (52%) heeft een opleidingsniveau van Mavo, LBO en lager onderwijs. De uitstroom van het regulier onderwijs naar speciaal onderwijs bedroeg over het schooljaar 2002/2003, 7,5%. Dit percentage is fors hoger dan het landelijk streefpercentage in het kader van Weer Samen Naar School (streefpercentage 2%)

1.4 VERSLAG PROVINCIE LIMBURG

Conform artikel 5 van het Besluit financiële verhouding Rijk-gemeenten brengen gedeputeerde staten voor 15 februari van het jaar waarover een aanvullende uitkering wordt aangevraagd een verslag uit over de financiële positie van de gemeente. Gedeputeerde staten hebben bij brief van 28 januari 2003 om uitstel gevraagd tot half maart. Het provinciaal verslag over het jaar 2003 is op 6 maart 2003 ontvangen.

Gedeputeerde staten van Limburg hebben een uitvoerig verslag uitgebracht over de financiële positie van Simpelveld. In het verslag is onder andere ingegaan op de ontwikkelingen van de financiële positie van de gemeente over de jaren voorafgaande aan de aanvraag artikel 12. In het verslag wordt aangegeven dat er al langere tijd sprake was van een marginale financiële positie. Op verzoek van het gemeentebestuur van Simpelveld heeft de provincie in 2001 een verdiepingsonderzoek uitgevoerd. Het verdiepingsonderzoek is afgesloten met een aantal aanbevelingen. De uitkomsten van het verdiepingsonderzoek en de vertaling van de aanbevelingen hebben er toe geleid dat de begroting 2002 en de meerjarenramingen, ondanks een aanzienlijke verhoging van de belastingen niet sloot.

In dit rapport wordt eveneens gebruik gemaakt van de gegevens uit het provinciale verslag. Omwille van het leesgemak zijn de meest essentiële gegevens uit het provinciale verslag overgenomen.

1.5 TUSSENRAPPORTAGE

Met ingang van het jaar 2003 is er sprake van een hernieuwd (voor)traject in het kader van artikel 12 Fvw. Onderdeel van dit hernieuwde traject is dat de Inspectie Financiën Lokale en provinciale Overheden een tussenrapportage uitbrengt. De tussenrapportage richt zich op de vraag of de gemeente voldoet aan de artikel 12-normen, hoe het toezicht van de provincie heeft gefunctioneerd en of bepaalde gegevens ontbreken die voor de behandeling van het artikel 12-onderzoek door de inspecteur noodzakelijk zijn.

De tussenrapportage is uitgebracht op 23 april 2003. In de tussenrapportage is geconstateerd dat de gemeente voldoet aan de algemene voorschriften voor toelating tot artikel 12-Fvw. De aanvraag is tijdig ingediend, de eigen inkomsten liggen boven het niveau van het redelijk peil en er is sprake van een aanmerkelijk structureel tekort. Het onderzoek naar de financiële situatie kon worden voortgezet.

Op een aantal terreinen is het gewenst/noodzakelijk dat een externe deskundige onderzoek verricht alvorens binnen artikel 12 kan worden beoordeeld of en in welke mate er sprake is van financiële consequenties voor de gemeente. Het gaat hierbij bijvoorbeeld over onderhoud- en beheerplannen.

In de Tussenrapportage was aangegeven dat het beheerplan gebouwen gedateerd was en diende te worden herzien. In de Tussenrapportage was eveneens aangegeven dat het wegenbeheerplan diende te worden aangepast. Het bestaande en overigens recent gereedgekomen beheerplan wegen voldeed niet aan de artikel 12-eisen.

Provinciaal toezicht

De provincie heeft met ingang van het jaar 1993 voor de uitoefening van het financieel toezicht op de gemeenten en de gemeenschappelijke regelingen een beleidskader ontwikkeld. Begin 1997 is dit beleidskader aangepast in die zin dat de aanpak van het toezicht zich meer ging richten op overleg vooraf in plaats van sancties achteraf.

De begrotingen 1998 tot en met 2000 stonden onder repressief toezicht. In de begroting 2001 werd de gemeente geconfronteerd met financiële problemen. Een en ander leidde niet tot een structureel begrotingstekort zodat ook op deze begroting het repressief toezicht van toepassing was. Na overleg met de gemeente heeft een verdiepingsonderzoek plaatsgevonden op de begroting 2001. De algemene aanbeveling was dat alle kosten op een duidelijke manier zichtbaar gemaakt moesten worden en dat de structurele lasten moesten worden gedekt door structurele baten. Bij de opstelling van de begroting 2002 is rekening gehouden met de bevindingen uit het verdiepingsonderzoek. Een en ander leidde tot een structureel tekort in 2006 van circa € 285.000. Dit resulteerde in een bezuinigingsopdracht olopend tot € 300.000 voor het jaar 2006. De begroting 2002 stond onder preventief toezicht.

Bij de opstelling van de begroting 2003 is de gemeente geconfronteerd geworden met forse kostenstijgingen. Het gaat dan met name over het Collectief Vraagafhankelijk Vervoer, de Wet Voorziening Gehandicapten, het leerlingenvervoer en de GGD. Ook is er sprake van een verdere stijging van de onderhoudslasten als gevolg van de actualisatie van het wegenbeheerplan. Ten slotte heeft de invoering van het BTW-compensatiefonds forse nadelige consequenties.

De begroting 2003 is door de provincie onder preventief toezicht geplaatst.

In de tussenrapportage is opgemerkt dat de indruk bestaat dat het financiële toezicht op de gemeente Simpelveld door de provincie voldoende heeft gefunctioneerd. Mede als gevolg van de inspanningen van het toezicht is de problematiek van de gemeente aan de oppervlakte gekomen.

In dit artikel 12-rapport wordt gebruik gemaakt van gegevens uit de tussenrapportage. Om de leesbaarheid en de samenhang te bevorderen is de informatie uit de tussenrapportage in dit rapport overgenomen.

1.6 PROBLEMATIEK SIMPELVELD

In dit eerste artikel 12-rapport over de gemeente Simpelveld besteed ik, voor zover daar op dit moment al enig zicht op bestaat, aandacht aan de problemen waar de gemeente mee wordt geconfronteerd. Deze onderwerpen worden hier in algemene zin besproken. Als er sprake is van directe financiële consequenties voor dit jaar zal het onderwerp ook terug komen in hoofdstuk 8 alwaar ik aandacht besteed aan het relevante begrotingstekort 2003.

Beheerplannen

In de Tussenrapportage was al aangegeven dat het beheerplan gebouwen gedateerd was en diende te worden herzien. In de Tussenrapportage was eveneens aangegeven dat het wegenbeheerplan diende te worden aangepast. Het bestaande en overigens recent gereedgekomen beheerplan wegen voldeed niet aan de artikel 12-eisen.

De gemeente heeft in de loop van het jaar opdracht gegeven om een beheerplan gebouwen en een beheerplan wegen te laten opstellen. Beide plannen zijn in een afrondende fase. De verwachting bestaat dat beide plannen begin volgend jaar definitief gereed zijn. In het artikel 12-rapport over het jaar 2004 kom ik uitgebreid terug op deze plannen. In de begroting 2003 heeft de gemeente, vooruitlopend op het gereed komen van het onderhoudsplan wegen, het budget verhoogd met € 270.000. In hoofdstuk 8 waar ik inga op het relevant tekort voor het jaar 2003 kom ik terug op deze verhoging.

Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid-Limburg

De gemeente Simpelveld neemt deel aan de gemeenschappelijke regeling werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid-Limburg. Deze gemeenschappelijke regeling voert namens 11 gemeenten in Zuid-Limburg de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) uit. Als uitvloeisel van de herstructurering van de sociale werkvoorziening is in 1996 de Licom NV opgericht. Drie in het gebied werkende sociale werkvoorzieningen, de Stichting bedrijven van het fonds voor sociale instellingen (SBF), de Stichting werkplaats particuliere mijnen (WPM) en het werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid-Limburg (ZOL), gingen samen in de gemeenschappelijke regeling werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid-Limburg. De NV Licom werd opgericht om namens de gemeenschappelijke regeling de taken op het terrein van de WSW uit te voeren. Men verwachtte dat deze organisatiestructuur een goede oplossing zou zijn voor de bestuurlijke en financiële problemen waar het werkvoorzieningschap mee te maken had. De Licom kreeg een startkapitaal mee van € 11,3 (f 25) miljoen te fourneren door de deelnemers aan de gemeenschappelijke regeling.

De NV Licom had wel te maken met de "erfenis" van de voormalige bedrijven ter grootte van circa € 11,7 (f 25,8) miljoen. Dit bedrag bestond onder andere uit oude tekorten over de jaren 1994 en 1995 (€ 4,5 miljoen) en de kosten van een sociaal plan (€ 5,5 miljoen).

Bij de oprichting van de Licom moesten ook de niet-WSW-werknemers worden overgenomen van SBF, WPM en ZOL-bedrijven.

Deze niet-WSW-medewerkers waren binnen de onderscheidene bedrijven bezig met de uitvoering van de WSW.

De overgang van de medewerkers van de ZOL-bedrijven leverde de nodige problemen op. Deze problemen werden veroorzaakt doordat deze medewerkers van een ambtelijke status overgingen naar een privaatrechtelijke dienstbetrekking. In het kader van deze overgang werd een sociaal plan opgesteld. Het Licom zou de uitvoering van het sociaal plan overnemen; de deelnemende gemeente hebben hier gezamenlijk circa € 5,5 (f 12) miljoen voor betaald aan de Licom. Enige jaren later bleken de kosten van het sociaal plan fors te zijn gestegen. De kosten liepen uiteindelijk op tot circa € 19,1 (f 42) miljoen.

De jaarrekening over 1996 sloot met een tekort van circa € 5 miljoen.

Vanwege tegenvallende ontwikkelingen na 1996 zijn er grote verliezen

ontstaan. Over de jaren 1997 tot en met 1998 hebben de deelnemende gemeenten aanvankelijk geen bijdrage aan de exploitatie behoeven te betalen. In het jaar 1999 werd duidelijk waarom. De exploitatietekorten werden door de Licom afgeschreven van het eigen vermogen. In 1999 heeft dit geresulteerd in een eigen vermogen dat negatief werd. In het jaar 1999 dienden de deelnemende gemeenten de NV Licom een nieuwe kapitaalinjectie te verstrekken van € 9,1 (f 20) miljoen. Vanaf 2000 dragen de deelnemende gemeente bij in de jaarlijkse exploitatietekorten en dienen ze een bijdrage te verlenen in de reorganisatiekosten over 2000 en 2001.

De vermogensverschaffing bij de oprichting van de Licom was door de gemeente Simpelveld opgenomen op de staat van activa, het gaat daarbij om € 470.942. Over het jaar 1999 is de gemeente geconfronteerd geworden met grote exploitatie- verliezen over voorgaande jaren en diende de gemeente opnieuw bij te dragen in de kapitaalinjectie in totaal circa € 1 miljoen. In de rekening 1999 heeft de gemeente deze bijdrage aanvankelijk eveneens geactiveerd. Gedeputeerde staten van Limburg hebben de gemeente laten weten niet te kunnen instemmen met deze handelwijze. In de 2001 is een en ander herzien. De geactiveerde lasten tot en met het jaar 2001, ten bedrage van € 1.480.791,01 zijn in één keer ten laste van het eigen vermogen gebracht. Voor een bedrag van € 302.588,40 beschikte de gemeente over de Licom-reserve. Deze reserve is volledig ingezet. Het restant is afgeboekt van de algemene reserve. Daarnaast diende in de gemeentebegroting een raming te worden opgenomen voor de reguliere exploitatiebijdrage. In de begroting 2003 is een raming opgenomen van € 127.000. Op basis van thans bekende feiten en omstandigheden is de raming voldoende.

Activa

In de gemeentebegroting zijn de kapitaallasten een opvallende factor. In het provinciaal verslag wordt aandacht geschonken aan de flexibiliteit van de begroting. De provincie constateert dat het lastenpatroon voor 50% vast ligt door het beslag van salarissen en kapitaallasten. Beïnvloeding hiervan is op korte termijn niet mogelijk en daardoor is het lastenpatroon weinig flexibel. Binnen het lastenpatroon valt op dat er sprake is van een redelijk hoog aandeel kapitaallasten. De reservepositie van de gemeente is nooit riant geweest. Daardoor ontbrak een dekkingsmiddel voor het doen van noodzakelijke investeringen wat er toe heeft geleid dat de gemeente is overgegaan tot het activeren met als gevolg dat het budget aanzienlijk wordt beheerst door kapitaallasten.

Ten einde het budgettaire beslag van de activa te mitigeren was de gemeente steeds meer overgegaan tot langere afschrijvingstermijnen. Ook was een begin gemaakt met het toepassen van de annuïtaire afschrijvingsmethodiek. In het verdiepingsonderzoek 2001 van de provincie was ook veel aandacht besteed aan de problematiek van de activa en de afschrijving. Het verdiepingsonderzoek heeft geleid tot een aantal concrete aanbevelingen, onder andere ook op het terrein van de activa. Zo zouden de afschrijvingen in overeenstemming moeten worden gebracht met het nuttigheids criterium, annuïtaire afschrijvingsmethodiek niet meer toe te passen en het systeem van niet afschrijven op restwaarden niet meer toepassen. In de begroting 2003 heeft de gemeente de aanbevelingen op dit terrein integraal overgenomen. Dit heeft geleid tot een extra budgettaire beslag van circa € 290.000. In het hoofdstuk over de berekening van het relevant tekort wordt nog kort ingegaan op deze raming.

In het kader van artikel 12 heb ik een onderzoek gestart naar de activa en de afschrijvingstermijnen. Bij dat onderzoek wordt tevens aandacht besteed aan de vraag of het actief een echt actief is, of dat er sprake is van uitgaven die normaliter tot de reguliere exploitatie behoren. Daarnaast zal worden gezien of en in hoeverre er sprake is van immateriële activa. Bij dit onderzoek zal tevens rekening worden gehouden met de met ingang van 2004 gewijzigde eisen op grond van het BBV op het gebied van de activa. In het volgende artikel 12-rapport zal ik dan ook uitgebreid terugkomen op de activaproblematiek.

BTW-compensatiefonds

Met ingang van het jaar 2003 is het BTW-compensatiefonds (BCF) van kracht geworden. In de begroting heeft de gemeente per (sub)functie de naar haar inzicht (terug te ontvangen) BTW aangegeven. Voor het jaar 2003 komt dit neer op een bedrag van € 428.620. De uitname uit het gemeentefonds komt voor Simpelveld neer op een bedrag van circa € 650.000. Dit betekent dat de gemeente geconfronteerd wordt met een structureel nadeel als gevolg van de invoering van het BCF van circa € 220.000. Voor het jaar 2003 is de uitname evenwel achterwege gelaten om gemeenten in staat te stellen de bestaande activa te ontdoen van de BTW-component.

Of en in hoeverre het nadeel als gevolg van de inwerkingtreding van het BCF zich daadwerkelijk voordoet wordt pas zichtbaar als de belastinginspecteur zich over de BTW-opgave heeft uitgesproken. Wellicht ontstaat er in het volgende jaar meer duidelijkheid over de genoemde bedragen. In het volgende rapport zal ik nader ingaan op de gevolgen van het BCF voor de gemeente als meer bekend is over de uiteindelijke gevolgen voor de exploitatie.

Bij de invoering van het BCF is een overgangstraject in het leven geroepen zodat gemeenten niet in één keer met een fors nadeel worden geconfronteerd. Voor 2003 blijft een eventueel nadeel van het BCF beperkt tot een bedrag van € 4,54 per inwoner. Bij de berekening van het relevant tekort voor 2003 kom ik nader op de financiële gevolgen voor het jaar 2003 terug.

1.7 DE AANPAK

Het betreft een eerste aanvraag om aanvullende steun van de gemeente Simpelveld.

In eerste instantie is onderzocht of de gemeente Simpelveld voldoet aan de toelatingseisen voor artikel 12 Fvw. Het gaat daarbij om de toetsing van de eigen inkomsten aan het redelijk peil, zoals die in de meicirculaire van het gemeentefonds 2002 bekend zijn gemaakt.

Op de tweede plaats is onderzocht of de algemene middelen aanmerkelijk en structureel tekort schieten om in de noodzakelijke behoeften te voorzien. Voor de bepaling of de gemeente niet in de noodzakelijke behoeften kan voorzien is van belang wat noodzakelijke behoeften zijn. In de praktijk van de afgelopen jaren komt dat erop neer dat een artikel 12-gemeente maximaal moet kunnen doen wat andere gemeenten gemiddeld ook kunnen doen met de reguliere algemene uitkering (gelijke voorzieningencapaciteit). Daartoe wordt de gemeente in eerste instantie als

het ware vergeleken met zichzelf (de nettolasten per cluster worden vergeleken met de uitkomsten uit de verdeelmaatstaven van dat cluster).

Om de feitelijke situatie van de gemeente in perspectief te kunnen zetten wordt de gemeente ook vergeleken met andere, vergelijkbare, gemeenten. Het gaat hierbij om de gemeenten Eijsden, Ambt Montfort, Neede, Kapelle, Uitgeest en Laren. In paragraaf 6.1 is de procedure om te komen tot vergelijkbare gemeenten beschreven.

Naast het feitelijke onderzoek naar de begrotingspositie van de artikel 12-gemeente worden in het onderzoek alle zaken meegenomen die van belang kunnen zijn voor de inrichting van de financiën van de gemeentelijke huishouding. Het gaat daarbij onder andere over de juiste toepassing van de comptabiliteitsvoorschriften, een doorlichting van de financiële processen en de planning en controlcyclus. In dat kader zal aandacht worden besteed aan de financiële verordeningen en de administratieve organisatie. Ook zal worden bezien of de gemeente management- en bestuursrapportages maakt en of deze rapportages het benodigde inzicht geven.

In dit rapport wordt aan deze zaken geen aandacht besteed. Met ingang van volgend jaar (2004) is het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) van toepassing. Het ligt in de rede dat de invoering van de BBV gevolgen heeft voor de financiële processen, management- en bestuursrapportages en de planning en controlcyclus en dergelijke. Daarom heb ik er voor gekozen niet dit jaar, maar volgend jaar aan deze zaken aandacht te besteden.

De bepaling van het relevante tekort 2003 was niet eenvoudig, omdat bleek dat niet alle noodzakelijke uitgaven in de begroting verwerkt waren. Van een aantal beleidsterreinen was geen (actueel) onderhoudsrapport beschikbaar. Een aantal wel beschikbare onderhoudsrapporten gaf geen duidelijk inzicht in het regulier onderhoudsbudget. In deze rapporten waren berekeningen gegeven waarbij het eventueel geconstateerde achterstallig onderhoud was vermengd met regulier onderhoud. Voor een structureel financieel beeld is het wenselijk het regulier onderhoud te scheiden van het eventueel aanwezige achterstallig onderhoud.

Omdat het op een aantal beleidsterreinen aan het noodzakelijke inzicht ontbrak, onder andere gewenste onderhoudsrapporten waren niet in een voor artikel 12-noodzakelijke uitvoering beschikbaar, heb ik het plan opgevat dit eerste jaar te beschouwen als een oriënterend jaar. De behandeling in zo'n oriënterend jaar bestaat eruit dat geïnventariseerd wordt of de voor de bepaling van de zogenaamde noodzakelijke behoeften van de gemeente noodzakelijke informatie beschikbaar is. Indien deze informatie niet, niet volledig of niet in de gewenste vorm beschikbaar is wordt de gemeente opgedragen voor deze informatie zorg te dragen. Dat betekent doorgaans dat er externe onderzoeken moeten plaatsvinden naar onder andere de onderhoudssituatie. De resultaten uit deze onderzoeken worden door de inspecteur mede gebruikt voor de bepaling van de noodzakelijke behoeften.

HOOFDSTUK 2 ALGEMENE (EN BIJZONDERE) VOORSCHRIFTEN

2.1 INLEIDING

Een gemeente moet om in aanmerking te komen voor een aanvullende bijdrage uit het gemeentefonds voldoen aan een aantal algemene voorschriften. Bovendien moet zij eventueel aan een aantal bijzondere voorschriften voldoen. Hieronder geef ik weer of en in hoeverre de gemeente Simpelveld hieraan voldoet. In de tussenrapportage is hier uitgebreid op ingegaan.

2.2 ALGEMENE VOORSCHRIFTEN

Termijn

De gemeente moet een verzoek om aanvullende steun indienen vóór 1 december van het jaar voorafgaande aan het jaar waarvoor de aanvullende steun wordt gevraagd. Tevens moet de begroting zijn vastgesteld uiterlijk op de datum dat een verzoek om toepassing van artikel 12 is gedaan.

Het raadsbesluit met het verzoek om toepassing van artikel 12 is voor het jaar 2003 genomen op 14 november 2002. Het verzoek gedateerd 18 november 2002 is door de beheerders van het gemeentefonds ontvangen op 22 november 2002. Gelijktijdig bij het verzoek heeft de gemeente ontheffing gevraagd voor de tijdige vaststelling van de begroting. De begroting is formeel in de raadsvergadering van 12 december 2002 vastgesteld.

De aanvraag is tijdig ingediend, zodat aan deze voorwaarde is voldaan. De gemeente heeft impliciet ontheffing gekregen voor het gelijktijdig inzenden van de begroting. Voor 1 december kon worden beschikt over de concept-begroting. Het feit dat de begroting niet tijdig was vastgesteld heeft niet tot een noemenswaardige vertraging in het verdere proces geleid.

Jaarrekening

Conform artikel 200 van de Gemeentewet dient de jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 september van het jaar volgend op het begrotingsjaar, aan gedeputeerde staten zijn toegezonden. De jaarrekening 2001 van de gemeente Simpelveld is 27 juni 2002 door de gemeenteraad vastgesteld en op 1 augustus 2002 door de provincie ontvangen. De jaarrekening is derhalve tijdig vastgesteld, maar niet tijdig aan de toezichthouder ingezonden. Dit heeft overigens bij de toezichthouder niet tot problemen geleid.

Redelijk peil

De eigen inkomsten van de gemeente moeten ten minste tot het redelijk peil zijn opgevoerd. Dit redelijk peil wordt jaarlijks door de beheerders van het gemeentefonds medegedeeld. Voor 2003 geldt dat zowel de afvalstoffenheffing als de rioolrechten kostendekkend moeten zijn. Bij de rioolrechten wordt de kostendekkendheid bepaald inclusief de eventuele verfijningsuitkering en de eventuele inkomsten uit het gemeentefonds-cluster riolering. Er geldt vervolgens een minimum van € 102 per

aansluiting. De onroerende-zaakbelastingen moeten een tarief hebben van ten minste € 6,30 per € 2.268 getaxeerde waarde.

Een gemeente hoeft niet per onderdeel aan de norm te voldoen. Wel dient aan het totaal van het pakket te worden voldaan. Dit betekent dat als er sprake is van een onderdekking bij de afvalstoffenheffing en/of het rioolrecht deze onderdekking mag/moet worden gecompenseerd door een hoger OZB-tarief. De afvalstoffenheffing en de rioolrechten zijn per saldo lastendekkend en de gemeente hanteert verder een OZB-tarief van € 7,06. De gemeente voldoet derhalve aan het belastingpakket.

Voor een berekening wordt verwezen naar paragraaf 6.2. Daar kom ik terug op de vereisten van het redelijk peil, ook besteed ik daar aandacht aan de hoogte van de overige heffingen en de belastingdruk.

Aanmerkelijk tekort

Voor de vaststelling van deze toelatingseis, het aanwezig zijn van een structureel aanmerkelijk begrotingstekort, dient inzicht te bestaan in de ontwikkeling van het begrotingstekort. Van een structureel begrotingstekort is sprake indien voor het eerste jaar waarvoor aanvullende steun wordt gevraagd alsmede de drie daarop volgende jaren een aanmerkelijk begrotingstekort bestaat, in casu de jaren 2004 - 2006. Dat betekent dat er sprake moet zijn van een begrotingstekort dat uitstijgt boven 2% van de algemene uitkering. Dit komt overeen met een bedrag van € 165.863 (drempelbedrag 2003).

Het gepresenteerde tekort over 2003 bedraagt € 1,3 miljoen en loopt af tot circa € 1,1 miljoen in 2006. Genoemde bedragen liggen boven het drempelbedrag van het aanmerkelijk tekort en zijn structureel, zodat ook aan deze toelatingseis is voldaan.

2.3 BIJZONDERE VOORSCHRIFTEN

Conform de Handleiding artikel 12 Fvw geldt een eventueel aan de steun verbonden bijzonder voorschrift voor de tijd dat een gemeente is aangewezen op een aanvullende uitkering uit het gemeentefonds. Het bijzondere voorschrift blijft van kracht, zolang ook bij terugkeer na een afgeronde aanvullende uitkeringsperiode. Het gaat hier om een eerste aanvraag voor aanvullende steun. Er zijn voor het jaar 2003 geen bijzondere voorschriften van kracht.

2.4 CONCLUSIE

In de tussenrapportage is al geconcludeerd dat de gemeente voldoet aan de vereisten voor toelating tot artikel 12. De aanvraag is tijdig ingediend, de eigen inkomsten tot uitdrukking komend in het belastingpakket liggen boven het niveau van het redelijk peil en er is sprake van een aanmerkelijk structureel tekort.

HOOFDSTUK 3 FINANCIËLE RESULTATEN

3.1 INLEIDING

In dit hoofdstuk ga ik na of de gemeente Simpelveld sluitende rekeningen heeft. Daartoe wordt een overzicht gepresenteerd van de uitkomsten van de rekeningen over de vijf jaar voorafgaande aan het jaar van de artikel 12-aanvraag (in casu 2003) gevolgd door een korte toelichting per jaar. Op dit onderdeel is aansluiting gezocht bij het provinciaal verslag.

3.2 UITKOMSTEN REKENINGEN 1998 TOT EN MET 2002

Allereerst presenteer ik hier een overzicht van de begrotings- en rekeningsaldi.

Jaar	Begrotings saldo	Rekening saldo	Datum vaststelling raad
1998	€ 0	€ 18.170 N	26 augustus 1999
1999	€ 0	€ 109.063 N	25 mei 2000
2000	€ 0	€ 136.212 P	6 september 2001
2001	€ 0	€ 91.502 P	27 juni 2002
2002	€ 541.052 N	€ 241.241 N	17 juli 2003

Over de eerste jaren was er sprake van sluitende begrotingen. In het jaar 2001 heeft een verdiepingsonderzoek plaatsgevonden. Dit heeft geleid tot een aantal aanpassingen in de begroting. Als gevolg hiervan vertoont de begroting 2002 en volgende jaren een tekort.

Het rekeningverloop vertoont een wat grillig beeld. Over de jaren 1998 en 1999 was er ondanks sluitende begrotingen sprake van negatieve rekeningsaldi. In de jaren daarna (2000 en 2001) was er eveneens sprake van sluitende begrotingen en was er sprake van positieve rekeningsaldi. In de begroting 2002 is rekening gehouden met een aantal aanpassingen die naar voren zijn gekomen in het verdiepingsonderzoek. Ook de jaarrekening 2002 vertoont een tekort.

De rekeninguitkomsten worden door de gemeente niet uitgebreid geanalyseerd. De analyse beperkt zich hoofdzakelijk tot een globale toelichting over de ontwikkelingen gedurende het rekeningjaar. Door het ontbreken van een uitgebreide gedegen analyse ontbreekt een belangrijk instrument voor de (her)allocatie van middelen.

In het kader van het BBV zal met ingang van 2004 een gedegen analyse noodzakelijk zijn om de gemeenteraad in de gelegenheid te stellen haar controlerende taak naar behoren te kunnen uitvoeren.

Onderstaand wordt een globale analyse gegeven van de jaarrekeningen.

1998

Inclusief een post van €27.000 voor nieuw beleid en een stelpost van €36.000 voor loonkostenstijgingen was de begroting 1998 sluitend. De rekening sluit met een gering tekort van €18.170. Dit rekeningsaldo wordt veroorzaakt door een groot aantal kleinere mutaties. De belangrijkste verschillen zijn de opbrengst van de verkoop van de ambtswoning van circa €213.000, lagere opbrengst reinigingsrecht-/afvalstoffenheffing van circa €

139.000 en hogere salarislasten van circa € 113.000. Het rekeningresultaat is overwegend incidenteel van aard en is onttrokken aan de algemene reserve.

In het accountantsverslag zijn geen grote tekortkomingen aan de orde gekomen. Wel wordt opgemerkt dat de toelichtingen op de balans moeten worden verbeterd. Verder worden er opmerkelijke verschillen geconstateerd tussen de werkelijke exploitatiecijfers en de begrote bedragen. Deze verschillen worden voor een groot deel veroorzaakt door toerekeningen vanuit de kostenverdeelstaat. Een uitgebreide analyse waarbij ook aandacht wordt gegeven aan de werkelijke prestaties ontbreekt.

1999

Inclusief een post voor onvoorzien van € 40.159 was de begroting sluitend. In de begroting werd overigens wel rekening gehouden met een stelpost bezuinigingen van € 29.495.

De jaarrekening sloot feitelijk met een nadelig saldo van € 109.063. Dit verschil is in hoofdzaak veroorzaakt door hogere uitgaven in verband met voormalige wethouders voor € 43.000, uitbesteding buitendienst € 41.000 en tijdelijk personeel € 23.000. Verder is er sprake van lagere inkomsten afvalstoffenheffing (€ 82.000) en OZB (€ 37.000). Verder wordt er € 116.000 minder aan algemene uitkering ontvangen dan geraamd. Door een extra afschrijving ten laste van reserves is een bedrag aan reguliere kapitaallasten vrijgevallen van circa € 249.000.

Het tekort is grotendeels structureel van aard. Het tekort is onttrokken aan de algemene reserve.

In het accountantverslag zijn geen grote tekortkomingen geconstateerd. Evenals over 1998 wordt in 1999 weer melding gemaakt van de opmerkelijke verschillen tussen de werkelijke exploitatiecijfers en de begrote bedragen.

2000

Deze begroting was eveneens sluitend. Daarbij was rekening gehouden met een reservering voor kapitaallasten van nieuwe investeringen, onvoorzien en nieuw beleid van in totaal € 108.248. Daarnaast was er ook een post opgenomen voor taakstellende bezuinigingen van € 40.840. De jaarrekening sloot met een batig saldo van € 136.212. Dit batig saldo is met name het gevolg van de hogere inkomsten van de algemene uitkering (inclusief behoedzaamheidsreserve) voor circa € 327.000 en hogere ontvangst dividend Essent en BNG voor circa € 76.000. Tegenover deze meevallers stonden ook tegenvallers. Zo viel de bijdrage aan Licom NV € 200.000 hoger uit, en was er sprake van hogere lasten voor tijdelijk personeel (€ 58.000) en een lagere opbrengst rioolrecht van circa € 29.000. De genoemde meevallers zijn grotendeels incidenteel van aard terwijl de tegenvallers grotendeels een structureel karakter dragen. Het saldo is gestort in de voorziening vakantiegeldverplichtingen. Een dergelijke voorziening werd toentertijd door de accountant voorgeschreven.

Ook over 2000 zijn er geen grote tekortkomingen geconstateerd door de accountant. Voor een goed inzicht wordt wel aandacht gevraagd voor betere toelichting van de balans. Met ingang van dit jaar is de gemeente overgegaan naar een productrekening. Aangegeven wordt dat een uitbreiding met prestatiegegevens noodzakelijk is om beter inzicht te

krijgen. De accountant merkt verder op dat de totale boekwaarde van de immateriële en materiële vast activa in Simpelveld aanmerkelijk hoger ligt dan bij andere gemeenten. De boekwaarde bedraagt in Simpelveld € 2.501 per inwoner tegenover € 1.031 per inwoner van vergelijkbare gemeenten. Ten slotte behoeven in het kader van de bedrijfsvoering een aantal zaken nog de nodige aandacht. Het gaat daarbij onder andere om het optimaliseren van de interne controle en het budgetbeheer, de invoering van treasurymanagement en het opstellen van procedurebeschrijvingen. In het kader van de doelmatigheid zijn een aantal zaken 'op de rails gezet'. Ook in 2000 constateert de accountant weer grote verschillen tussen de werkelijke exploitatiecijfers en de begrote bedragen. De verschillen hebben voor een groot deel betrekking op toerekeningen vanuit de kostenverdeelstaat.

2001

Ook over 2001 was er sprake van een sluitende begroting. In de sluitende begroting was ruimte voor kapitaallasten voor nieuwe/vervangings-investeringen opgenomen, alsmede nieuw beleid en onvoorzien. Het ging daarbij in totaal om een bedrag van circa € 212.588. Ook was er een post opgenomen voor taakstellende bezuinigen van € 40.159.

De jaarrekening sloot met een batig saldo van € 91.502. Het batig saldo is het gevolg van een groot aantal kleinere positieve en negatieve afwijkingen. De twee grootste afwijkingen hebben betrekking op hogere ontvangsten algemene uitkering, inclusief de uitkering van de behoedzaamheidsreserve van in totaal € 332.000, hogere inkomsten OZB van circa € 87.000. Verder is er sprake van hogere lasten WVG van circa € 232.000, leerlingenvervoer (€ 29.000) en onderhoud groen (€ 52.000). Het rekeningssaldo is overwegend incidenteel van aard.

De accountant merkt ook dit jaar op dat de productrekening moet worden voorzien van prestatiegegevens. Ook wordt geconstateerd dat de reservepositie van de gemeente vrij zwak is. In het kader van de bedrijfsvoering heeft de accountant dezelfde opmerkingen als in 2000. De grote verschillen tussen werkelijke exploitatielasten en begrote bedragen is ook dit jaar weer aan de orde.

De aan de bedrijfsvoering gerelateerde zaken die in 2000 aandacht behoeften zijn in het accountantsrapport 2001 onverkort overgenomen.

2002

De begroting sloot met een nadelig saldo van € 541.000. Mede als gevolg van het overnemen van de aanbeveling uit het verdiepingsonderzoek was dit tekort ontstaan.

De rekening sluit met een nadelig saldo van € 241.241. Ook in 2002 is het resultaat veroorzaakt door een groot aantal positieve en negatieve afwijkingen. De belangrijkste afwijkingen zijn: hogere inkomsten algemene uitkering, inclusief uitkering behoedzaamheidsreserve, van € 357.000, hogere opbrengst dividend € 121.000. Daarnaast is er een toename van de lasten voor bestuursorganen (€ 45.000) en sprake van hogere kapitaallasten voor het verpleegbeddenplan (€ 98.000). Het rekeningssaldo is overwegend incidenteel van aard.

De accountant herhaalt ook dit jaar de opmerking dat de jaarrekening moet worden voorzien van prestatiegegevens. Ook wordt wederom aandacht besteed aan de boekwaarde van immateriële en materiële vast activa. In

Simpelveld bedraagt dit eind 2002 € 2.997 per inwoner tegenover € 999 per inwoner bij vergelijkbare gemeenten.

De accountant merkt wederom op dat in het kader van de bedrijfsvoering een aantal zaken de aandacht verdient. De genoemde zaken komen overeen met de zaken die ook al in 1999 zijn genoemd.

3.3 CONCLUSIE

De begrotingen over de jaren 1998 tot en met 2001 waren sluitend. Naar aanleiding van het door de provinciale toezichthouder uitgevoerde verdiepingsonderzoek zijn er de nodige mutaties in de begroting doorgevoerd. Dit heeft onder andere geleid tot een begroting over het jaar 2002 met een tekort van € 541.052.

De jaarrekeningen over de jaren 1998 tot en met 2001 vertonen een wisselend beeld. In de jaren 1998 en 1999 was er sprake van een (gering) rekeningtekort terwijl er over de jaren 2000 en 2001 sprake was van een rekeningoverschot. De jaarrekening 2002 vertoont weer een tekort.

De jaarrekeningen worden door de gemeente niet uitgebreid geanalyseerd. De accountant heeft dit ook herhaaldelijk aangegeven. De analyse beperkt zich tot een globale verklaring van de verschillen. Een uitgebreide en gedegen analyse kan een belangrijk hulpmiddel zijn bij de (her)allocatie van middelen. Daarnaast bevordert een uitgebreide en gedegen analyse ook het inzicht en de transparantie van de jaarrekening voor de gemeenteraad.

In het kader van het BBV zal met ingang van 2004 een gedegen analyse noodzakelijk zijn om de gemeenteraad in de gelegenheid te stellen haar controlerende taak naar behoren te kunnen uitvoeren. Vooruitlopend daarop ben ik van mening dat de jaarrekening 2003 door de gemeente voorzien moet worden van een gedegen analyse.

De accountant heeft de laatste jaren herhaaldelijk geconstateerd dat in het kader van de bedrijfsvoering een aantal zaken de aandacht verdient. Hoewel deze onderwerpen door het college worden onderkend heeft een en ander nog niet tot concrete acties geleid. De bescheiden personele bezetting en het personeelsverloop zullen hier mede de oorzaak van zijn. Desalniettemin ben ik van mening dat deze zaken op korte termijn moeten worden opgepakt. In het volgende rapport kom ik hier op terug.

HOOFDSTUK 4 RESERVES EN VOORZIENINGEN

4.1 INLEIDING

Om te kunnen beoordelen of de gemeente nog een bijdrage kan leveren in het aanvaardbare begrotingstekort, wordt de vermogenspositie van de gemeente beschouwd. Ik ben daarbij uitgegaan van de omvang van de reserves en voorzieningen zoals opgenomen in de laatst vastgestelde rekening, namelijk de rekening 2002. In dit rapport wordt kort stilgestaan bij de omvang van de reserve en voorzieningen.

Met ingang van het jaar 2004 is het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten van toepassing. In deze nieuwe voorschriften zijn nieuwe definities opgenomen van reserves en voorzieningen, aan welke criteria deze moeten voldoen en hoe er mee moet worden omgegaan. In het volgende rapport zullen aan de hand van de nieuwe voorschriften de reserves en voorzieningen dan ook nader worden beschouwd en zal worden bekeken of en tot welke omvang de gemeente een bijdrage kan leveren in het aanvaardbaar begrotingstekort.

4.2 AANWENDBARE RESERVES EN VOORZIENINGEN

Uitgangspunt is dat de artikel 12-gemeente, onder normale omstandigheden, een redelijk deel van de vrij aanwendbare reserves gebruikt om het begrotingstekort te verminderen. Ten behoeve van het opvangen van tegenvallers dient een zekere buffer in stand te worden gehouden.

Conform de handleiding artikel 12 wordt als definitie voor aanwendbare reserves gehanteerd: alle reserves waarvan niet onomstotelijk vaststaat dat ze niet-aanwendbaar zijn. Van belang hierbij is in ieder geval ook of zij zijn gevoed door specifieke uitkeringen, algemene middelen of bijdragen van derden.

Algemene reserve	€ 230.630
Drempel	“ 165.863 -/-
Algemene reserve per 31-12-2002	€ 64.767
Rekeningsaldo 2002 (gedeeltelijk)	“ 64.767 -/-
Saldo per 1-1-2003	0
	=====

Toelichting:

Algemene reserve

De algemene reserve is in principe vrij aanwendbaar voor zover de reserve hoger is dan de vrij te laten drempel. Het rekeningsaldo 2002 bedraagt € 241.241 negatief. Dit kan deels worden opgevangen door het restant van de algemene reserve. Het restant € 176.474 (€ 241.241 -/- € 64.767) zal worden betrokken bij het relevant tekort. Er is derhalve geen sprake van een vrij aanwendbaar deel dat kan worden ingezet ter vermindering van het begrotingstekort.

4.3 NIET-AANWENDBARE RESERVES en VOORZIENINGEN

Conform de handleiding artikel 12 gaat het bij niet-aanwendbare reserves en voorzieningen om:

- bestemmingsreserves (voor zover geaccepteerd);
- voorzieningen (voor zover geaccepteerd).

Bij bestemmingsreserves en voorzieningen zal zo goed mogelijk worden beoordeeld of het aanhouden ervan, evenals de hoogte, strikt nodig is. Een en ander dient door de gemeente te worden aangetoond en gebaseerd te zijn op een aantoonbare verplichting, realistisch bestedingsplan, dan wel risicoraming.

4.4 CONCLUSIE

Conform de artikel 12-handleiding dienen, met uitzondering van de vrij te laten buffer, de aanwendbare reserves te worden ingezet ter vermindering van het begrotingstekort. Na aftrek van de vrij te laten buffer worden de aanwendbare reserves in ten hoogste vijf jaar bij de berekening van de aanvullende uitkering betrokken.

Op basis van de rekening 2002 blijkt dat de omvang van de algemene reserve per 31 december 2002 € 230.630 bedraagt. Na aftrek van het vrij te laten bedrag bedraagt de algemene reserve € 64.767. Na verwerking van het rekeningresultaat 2002 is de omvang van de algemene reserve negatief. Er is op dit moment derhalve geen sprake van vrij aanwendbare reserve die kan worden ingezet ter verlaging van het begrotingstekort.

In het volgende rapport zal worden gezien of en in hoeverre de reserves en voorzieningen passen binnen de nieuwe definities van de BBV en of er dan sprake is van een vrij aanwendbaar deel.

HOOFDSTUK 5 INKOMSTEN GEMEENTEFONDS

5.1 INLEIDING

In dit hoofdstuk geef ik een korte uiteenzetting over de inkomsten uit het gemeentefonds voor het jaar 2003. Ik ga daarbij uit van de situatie over de berekeningsmaand januari 2003.

Dit hoofdstuk heeft drie functies. In de eerste plaats wil het inzicht geven in de algemene uitkering van de gemeente Simpelveld, in de tweede plaats wil het iets zeggen over de structuurkenmerken van de gemeente en in de derde plaats wordt inzicht gegeven in de speciaal voor dit artikel 12-rapport gemaakte selectie van gemeenten waarmee de gemeente Simpelveld in dit rapport zal worden vergeleken.

Iedere gemeente ontvangt een algemene uitkering uit het gemeentefonds. De omvang van deze uitkering is afhankelijk van verschillende maatstaven, zoals onder andere het aantal inwoners, het aantal woonruimten, de oppervlakte, het klantenpotentieel, het aantal ouderen en jongeren en de OZB-capaciteit. In totaal zijn er ruim 40 verdeelmaatstaven binnen de verdeling van het gemeentefonds te onderscheiden.

De algemene uitkering van Simpelveld wordt vergeleken met de gemiddelde algemene uitkering van een "landelijke" selectie van gemeenten met vergelijkbare structuurkenmerken. Voor de samenstelling van de landelijke referentiegroep is gebruik gemaakt van de verdeelmaatstaven uit het gemeentefonds. Op basis van een aantal verdeelmaatstaven is een selectie gemaakt van gemeenten die gemiddeld genomen vergelijkbaar zijn met Simpelveld. Het gaat daarbij onder andere om de maatstaven: inwoners, woonruimten, huishoudens met een laag inkomen, oppervlakte bebouwd, omgevingsadressendichtheid, klantenpotentieel lokaal en bodemgesteldheid. Deze verdeelmaatstaven hebben, macro gezien, een relatief aandeel van zo'n 60 - 70% in de verdeling van het gemeentefonds.

De gemeenten waarmee de financiële positie van Simpelveld wordt vergeleken zijn: Eijsden, Ambt Montfort, Neede, Laren, Kapelle, en Uitgeest. Uit de presentatie van de algemene uitkering valt de typering van de gemeente af te leiden. Gezien de kostenoriëntatie binnen het gemeentefonds mag worden verwacht dat gemeenten met een vergelijkbare opbouw van de algemene uitkering en dus een vergelijkbare typering ook een vergelijkbaar uitgavenpatroon hebben.

Overigens laat dit onverlet dat gemeenten autonoom zijn in de besteding van de middelen. Dit kan één van de redenen zijn waarom de verdeling op individueel niveau niet aansluit bij de uitgaven. Een tweede oorzaak kan liggen in de globaliteit van het verdeelstelsel. Macro gezien sluit de verdeling aan op de gemeentelijke kostenverschillen. In individuele gevallen kunnen er, als er sprake is van specifieke omstandigheden, afwijkingen ontstaan.

Bij de globale uitgavenanalyse in hoofdstuk 7 heb ik de uitgaven van Simpelveld vergeleken met de landelijke vergelijkingsgroep.

5.2 DE ALGEMENE UITKERING

Gemeente		Simpelveld		Selectie van gemeenten	
Jaar		2003		Inwoners	11.541
Inwoners		11.418			
Woonruimten		5.171			

Verdeelmaatstaf	Simpelveld inkomsten per inwoner (x €1,-)	Gemiddelde selectie per inwoner (x €1,-)	Verschil per inwoner (x €1,-)
Onroerende zaakbelastingen *	-106	-143	37
Inwoners	196	196	0
Inwoners < 20 jaar	52	59	-7
Inwoners > 64 jaar	10	10	0
Inwoners waddengemeenten	0	0	0
Laag inkomen	58	50	8
Bijstandsgerechtigden	7	5	2
Uitvoeringskosten bijstand	23	16	7
Schaalfactor uitvoeringskosten bijstand	9	7	2
Uitkeringsgerechtigden	23	15	8
Minderheden	2	4	-2
Lokaal klantenpotentieel	64	71	-7
Regionaal klantenpotentieel	5	8	-3
Leerlingen	5	18	-13
Land	6	12	-6
Binnenwater	0	0	0
Buitenwater	0	1	-1
Oeverlengte (incl. bodemfactoren)	0	2	-2
Overige bodemfactoren	50	66	-16
Oppervlak bebouwd	4	6	-2
Woonruimten	136	127	9
Oppervlak historische kernen	0	1	-1
Lengte historisch water	0	0	0
Historische woningen in bewoonde oorden	0	2	-2
Historische woningen in historische kernen	0	0	0
Stadsvernieuwing	1	1	0
Omgeving sadressendichtheid	18	21	-3
Kernen	2	2	0
Bedrijfsvestigingen	6	8	-2
Vast bedrag voor iedere gemeente	25	24	1
Vast bedrag waddengemeenten	0	0	0
Groeikernen	0	0	0
Extra leerlijnen streekscholen	0	1	-1
Extra groei jongeren	0	1	-1
Extra groei VO-leerlingen	0	2	-2
Rioleringen *	3	8	-5
Monumenten *	0	2	-2
Wijziging gemeentelijke indeling:			
- aflopende uitkering *	0	0	0
- startbijdrage	0	0	0
- herindeling *	0	0	0
- gewenningsbijdrage *	0	0	0
Suppletie-uitkering *	-5	-4	-1
Totaal algemene uitkeringen 1)	<u>594</u>	<u>599</u>	<u>-5</u>

* Zonder uitkeringsfactor (=1,212)
1) Excl. WUW-uitkering, artikel 12-uitkering, precariobelasting en Verdi.

© IFLO
Toelichting:

Algemeen

De vergelijking van de algemene uitkering geeft een typering van de gemeente. Daarnaast kan men aan de bedragen zien of en in hoeverre er binnen de selectie sprake is van een vergelijkbare situatie.

Bij de vergelijking zijn de bedragen per verdeelmaatstaf uitgedrukt in een bedrag per inwoner. De landelijke selectie van gemeenten heeft gemiddeld een vergelijkbaar aantal inwoners als de gemeente Simpelveld. De verschillen per verdeelmaatstaf tussen de gemeente Simpelveld en de selectie geven de relatieve verschillen aan tussen beide, uitgedrukt in een bedrag per inwoner.

Onroerende-zaakbelastingen

Uit de vergelijking blijkt dat de belastingcapaciteit van de gemeente Simpelveld aanmerkelijk lager ligt dan gemiddeld binnen de landelijke referentiegemeenten. Dit komt tot uitdrukking in een aanzienlijk lagere aftrek OZB. Een lagere belastingcapaciteit kan enerzijds worden veroorzaakt doordat er ten opzichte van de referentiegemeenten minder onroerend goed in de gemeente is. Anderzijds kan dit het gevolg zijn van een lagere waarde van het aanwezige onroerend goed.

De OZB-waardecapaciteit ligt zoals aangegeven in Simpelveld aanmerkelijk lager dan gemiddeld binnen de landelijke selectiegemeenten. De gemiddelde waarde van een woning, op basis van het betaalbestand van de algemene uitkering van de maand januari 2003, bedraagt in Simpelveld circa € 121.000 tegenover gemiddeld € 161.000 bij de referentiegemeenten. Daarnaast is de OZB-capaciteit van de niet woningen in Simpelveld met € 73 miljoen nagenoeg de helft van het gemiddelde van de referentiegemeenten.

Van de totale belastingcapaciteit in Simpelveld komt 10,4 % voor rekening van de niet woningen. In de landelijke selectiegroep bedraagt dit percentage 16,3 %.

Bevolkingsopbouw

De bevolkingsopbouw in Simpelveld komt redelijk overeen met het gemiddelde van de landelijke selectiegroep. De gemeente heeft wat minder jongeren van onder de 21 dan gemiddeld binnen de selectiegroep. Het aantal inwoners van boven de 64 jaar ligt een fractie hoger dan gemiddeld binnen de selectiegroep.

Sociale structuur

De sociale structuur van Simpelveld is minder dan het gemiddelde van de selectiegroep. Dit blijkt uit het feit dat de gemeente op de betreffende verdeelmaatstaven per saldo iets meer ontvangt dan de referentiegemeenten.

Het aantal huishoudens met een laag inkomen (Lihh) is in de berekening van de sociale structuur een belangrijke factor. Simpelveld heeft 1.350 Lihh'ers, tegenover gemiddeld 1.177 binnen de selectiegemeenten. Daarnaast heeft de gemeente 121 bijstandsontvangers en 1.192 uitkeringsontvangers tegenover respectievelijk 94 en 788 gemiddeld binnen de vergelijkingsgroep. Ook het aantal minderheden in Simpelveld ligt lager, 50 voor Simpelveld tegenover gemiddeld 118 voor de selectiegemeenten.

Centrumfunctie

De mate van centrumfunctie van een gemeente komt tot uitdrukking in de verdeelmaatstaven klantenpotentiëlen. In vergelijking met de referentiegemeenten is er in Simpelveld nog minder sprake van een regionale centrumfunctie.

Bebouwingsstructuur

Op de onderdelen die te maken hebben met de bebouwingsstructuur wijkt Simpelveld enigszins af van het gemiddelde van de selectiegroep. Het grondoppervlak van Simpelveld is met 1.603 ha aanmerkelijk kleiner dan het gemiddelde van de vergelijkbare gemeenten (2.973 ha). Het onderdeel oppervlak bebouwd is in Simpelveld met 48 eveneens lager dan het gemiddelde (76) van de referentiegroep. De omgevingsadressendichtheid in Simpelveld is eveneens wat lager. De omgevingsadressendichtheid moet worden gezien als een weergave van de concentratie van menselijke

activiteit (wonen, werken, onderwijs en recreëren). Deze maatstaf is bedoeld om de kosten die verband houden met de “stedelijkheid” te compenseren.

De oeverlengte ten slotte is met 2,3 kilometer aanmerkelijk minder dan de 45,5 kilometer gemiddeld binnen de selectiegemeenten.

5.3 CONCLUSIE

Zoals in het begin van het hoofdstuk werd aangegeven zijn er geen gemeenten die op alle genoemde verdeelmaatstaven goed vergelijkbaar zijn met Simpelveld. Wel zijn er gemeenten te vinden die in meer of mindere mate vergelijkbaar zijn. Gemiddeld genomen zijn deze gemeenten redelijk vergelijkbaar.

De belastingcapaciteit in Simpelveld ligt substantieel lager dan gemiddeld binnen de selectiegroep; daardoor is ook de aftrek in de algemene uitkering op dat onderdeel substantieel lager.

De sociale structuur in Simpelveld is minder dan gemiddeld binnen de referentiegemeenten, daarom ontvangt de gemeente op die onderdelen ook een hogere uitkering. Verwacht mag worden dat ook de lasten op dat onderdeel hoger zijn. De gemeente ontvangt ten opzichte van het gemiddelde van de vergelijkingsgroep op de verdeelmaatstaven die een relatie hebben met de infrastructuur en bebouwing, per inwoner, een vergelijkbaar bedrag aan algemene uitkering, met uitzondering van de oeverlengte. In Simpelveld is er, net als bij de selectiegemeenten, geen sprake van centrumfunctie.

Gezien het feit dat de gemeente op de structuurkenmerken die te maken hebben met de infrastructuur en bebouwing redelijk overeenkomt met het gemiddelde van de selectiegroep mag verwacht worden dat de uitgaven op deze onderdelen en dan met name wegen vergelijkbaar zijn. Of dit inderdaad het geval is komt aan de orde in hoofdstuk 7 waar ik aandacht schenk aan een eerste globale analyse van de baten.

HOOFDSTUK 6 EIGEN INKOMSTEN

6.1 INLEIDING

In dit hoofdstuk geef ik een overzicht van de belangrijkste eigen inkomstenbronnen van de gemeente. Achtereenvolgens komen aan de orde:

- belastingpakket 2003;
- overige eigen heffingen;
- belastingdruk.

6.2 BELASTINGPAKKET 2003

Een van de vereisten om in aanmerking te komen voor aanvullende steun uit het gemeentefonds op grond van artikel 12 Fvw is dat de eigen heffingen uit het belastingpakket voldoen aan het redelijk peil, zoals voorgeschreven door de beheerders van het gemeentefonds in de "meicirculaire".

Bij het onderdeel OZB van het redelijk peil wordt een tarief per € 2.268 waarde OZB-capaciteit als referentie gehanteerd. Hiermee wordt aangesloten bij het gewijzigde verdeelsysteem. Bij de onderdelen riolering en reiniging wordt uitgegaan van 100% lastendeckendheid. Bij de berekening van de lastendeckendheid bij het onderdeel riolering uitgegaan van de zogenaamde nettolasten. Onder nettolasten wordt in dit verband verstaan de brutolasten verminderd met het bedrag van de verfijning riolering en verminderd met de eventuele inkomsten uit de cluster riolering.

Voor 2003 gelden de volgende minimumnormen:

Onroerende-zaakbelastingen	: € 6,30 per € 2.268 waarde OZB-capaciteit;
Afvalstoffenheffing/ Reinigingsrechten	: volledig lastendeckend;
Rioolrechten	: volledig lastendeckend, met een minimum van € 102 per aansluiting.

Een artikel 12-gemeente hoeft niet per onderdeel aan de norm te voldoen, een eventuele onderdekking bij riolering of afvalstofverwijdering mag worden gecompenseerd door een hoger OZB-tarief. Er dient aan het totaal van het pakket te worden voldaan.

Riolering

Bij het onderdeel riolering wordt uitgegaan van de nettolasten. Dat wil zeggen de brutolasten verminderd met de eventuele verfijning riolering en met een eventueel positief bedrag op het cluster riolering.

Simpelveld kent al sinds jaren een Gemeentelijk rioleringsplan (GRP). Dit GRP dateert van 1997 en is na overleg met de provincie vastgesteld. De gevolgen van het GRP zijn volledig in de begroting verwerkt. In Parkstadverband wordt gezamenlijk een Waterplan ontwikkeld en uitgewerkt. Als dit plan gereed is zal het GRP worden geactualiseerd.

De lasten van de riolering, inclusief kwijscheldingen en perceptiekosten bedragen € 770.143. Dat bedrag is exclusief een aandeel in de veegkosten, van in totaal € 74.898. Na verwerking van een bedrag van 50% van de veegkosten komen de lasten van de riolering op een bedrag van € 807.592. Het aantal aansluitingen bedraagt 4.898. De minimale opbrengst dient € 102 per aansluiting te bedragen oftewel € 499.600. De opbrengst van de verfijning riolering bedraagt € 30.698. Per saldo resteert een nettolast van € 776.894 (€ 807.592 -/- € 30.698). De opbrengst rioolrecht bedraagt € 701.390. Dit is boven de minimale opbrengst. Voor wat betreft het onderdeel riolering is er sprake van een (geringe) onderdekking van € 75.504.

Afvalstoffenheffing/reinigingsrecht

De lasten van het onderdeel afvalverwijdering, inclusief kwijscheldingen en perceptiekosten worden in de begroting geraamd op € 1.059.262. De inkomsten worden geraamd op € 1.133.350. Op dit onderdeel is er derhalve sprake van een "overdekking" van € 74.088. Deze overdekking is het gevolg van de invoering van het BTW-compensatiefonds. Bij de berekening van de tarieven mag de BTW als last worden meegerekend, terwijl de BTW op dit onderdeel feitelijk geen last is.

Onroerende-zaakbelastingen

De afvalverwijdering en de riolering zijn per saldo vrijwel volledig lastendekkend. Dit betekent dat voor wat betreft het OZB tarief kan worden volstaan met een tarief van € 6,30 per € 2.268 waardecapaciteit.

De gemeente maakt voor het onderdeel OZB geen gebruik van de mogelijkheden van tariefdifferentiatie. Er wordt een tarief gehanteerd van € 7,06 per € 2.268 waarde. Dit tarief ligt boven het bedrag van € 6,30 zodat geconcludeerd kan worden dat de gemeente voor wat betreft het belastingpakket voldoet aan de toelatingseis voor artikel 12.

6.3 TOTAAL HEFFINGEN

Voor wat betreft de heffingen kunnen conform de begroting naast de heffingen behorend bij het belastingpakket ook andere heffingen worden genoemd. De heffingen zijn vergeleken met landelijke gemiddelden van gemeenten uit de groottegroep 3.001 tot en met 10.000 woonruimten op basis van de statistiek gemeentebegrotingen 2003 van het CBS.

	Simpelveld		land
	absoluut	per woonruimte	
	x 1.000		
-secretarieleges	€ 79	€ 15	€ 21
-leges bouwvergunningen	€ 45	€ 9	€ 44
-begraafrechten	€ 57	€ 11	€ 11
-hondenbelasting	€ 27	€ 5	€ 7
-toeristenbelasting	€ 75	€ 15	€ 19
-parkeerbelasting	€ 44	€ 9	€ 6
-marktgeden	€ 5	€ 1	€ 2
Subtotaal		€ 65	€ 110
-reinigingsrecht/afvalstoffen heffing	€ 1.133	€ 219	€ 189

-rioolrecht	€ 701	€ 136	€ 139
-onroerendezaakbelastingen	€ 2.145	€ 415	€ 374
Belastingpakket		€ 770	€ 702
		-----	-----
Totaal generaal		€ 835	€ 812
		=====	=====

Bij de opbrengst in bovenstaand overzicht is geen rekening gehouden met eventuele bijdragen uit tariefegalisatievoorzieningen of andere mogelijke inkomsten, het gaat uitsluitend om de heffing van belastingen en rechten. De totale opbrengst wordt uitgedrukt in een bedrag per woonruimte. Ten opzichte van het landelijk gemiddelde ligt het totaal van de heffingen in Simpelveld €27 (€835 -/- €812) per woonruimte hoger. Dit wordt uitsluitend veroorzaakt door de belastingen en rechten die onderdeel uitmaken van het belastingpakket. Het gaat hier om hogere opbrengsten van reinigingsrecht/afvalstoffenheffing en onroerendezaakbelastingen. De overige belastingen en retributies liggen per saldo onder het landelijk gemiddelde van qua woonruimten vergelijkbare gemeenten. Dit wordt in hoofdzaak veroorzaakt door een lagere opbrengst leges bouwvergunning. Dit is een gevolg van het feit dat er in Simpelveld weinig bouwactiviteiten zijn.

6.4 BELASTINGDRUK

In de Atlas van de lokale lasten 2003 samengesteld door het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden wordt onder andere een overzicht gegeven van de woonlasten, in Euro's per jaar per huishouden, per gemeente. In het overzicht wordt de totale opbrengst van de OZB, op basis van de gemiddelde waarde van een woning (in de desbetreffende gemeente), de reinigings/afvalstoffenheffing en rioolrecht, op basis van een meerpersoonshuishouden, uitgedrukt in een bedrag per woonruimte. In de bedragen is geen rekening gehouden met de Zalmsnip.

Onderstaande gegevens zijn uit de Atlas van de lokale lasten 2003 overgenomen. Het gaat daarbij om de in de Atlas van de lokale lasten 2003 opgenomen bedragen van Simpelveld en de referentiegemeenten. Ten behoeve van het inzicht in de belastingdruk in het desbetreffende gebied zijn ook de bedragen van de omliggende gemeenten weergegeven.

<u>Omliggende gemeenten</u>	Totaal	OZB			Rioolrecht	Afvalstoffen heffing
		Opbrengst	Tarief *1	Waarde *2		
Gulpen-Wittern	731	356	5,76	140.000	127	248
Voerendaal	577	213	3,81	127.000	123	241
Heerlen	714	257	6,79	86.000	159	298
Vaals	543	153	3,84	90.000	138	252
Gemiddeld	641	245	5,05	110.750	137	260
<u>Selectie gemeenten</u>						
Eijsden	728	218	3,65	135.000	155	355
Ambt Montfort	637	223	4,07	124.000	113	301
Uitgeest	619	267	4,57	133.000	129	223
Neede	669	310	6,21	113.000	139	220
Laren	830	457	3,14	330.000	115	258
Kapelle	567	253	5,82	99.000	88	226
Gemiddeld	675	288	4,58	155.667	123	264
Simpelveld	773	366	7,06	117.000	159	248

*1 Tarief volgens Coelo

*2 Waarde volgens Coelo

Uit dit overzicht blijkt dat de belastingdruk in Simpelveld bijna € 100 per huishouden hoger ligt dan ten opzichte van de selectiegemeenten. Dit wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door het substantieel hogere tarief voor de OZB. Als ik de gegevens van Laren buiten beschouwing laat komt de gemiddelde waarde van woningen van de selectiegemeenten overeen met de gemiddeld waarde van woningen van Simpelveld.

Ten opzichte van de omliggende gemeenten is de belastingdruk in Simpelveld € 132 per huishouden hoger. Ook in dit geval wordt het verschil in belangrijke mate veroorzaakt door het hogere tarief voor de OZB. De gemiddelde waarde van woningen van de omliggende gemeenten komt redelijk overeen met de gemiddelde waarde van woningen in Simpelveld.

6.5 KWIJTSCHELDING EN MINIMABELEID

Het minimabeleid in Simpelveld is gebaseerd op een in december 2001 door de raad vastgestelde nota. De inkomensnorm is daarbij vastgesteld op 115% van de relevante bijstandsnorm.

In het kader van het kwijtscheldingsbeleid is het de gemeenten sinds 1996 toegestaan een norm te hanteren van maximaal 100% van de relevante bijstandsnorm. In verreweg de meeste gemeenten en ook in Simpelveld wordt deze maximale kwijtscheldingsnorm gehanteerd. In de gemeente Simpelveld kan uitsluitend kwijtschelding worden verleend voor de onroerendezaakbelastingen, het rioolafvoerrecht en de afvalstoffenheffing. Voor de overige belastingen wordt geen kwijtschelding verleend. Het aantal toewijzingen over de laatste jaren bedraagt gemiddeld 160. Het kwijtschuldigen bedrag bedraagt circa € 70.000.

6.6 CONCLUSIE

De heffingen uit het belastingpakket zoals dat wordt toegepast bij een aanvraag op grond van artikel 12 Fvw ligt substantieel boven het minimale niveau dat vereist is voor toelating tot artikel 12. De afvalstoffenheffing en de rioolrechten zijn per saldo lastendeckend. Het verschil wordt uitsluitend veroorzaakt door de opbrengst OZB.

De feitelijke opbrengst van de heffingen die behoren tot het belastingpakket ligt boven het landelijk gemiddelde van gemeenten van, qua woonruimten, gelijke omvang.

Het verschil bedraagt € 27 per woonruimte. Dit is het gevolg van het reinigingsrecht/afvalstoffenheffing en de OZB. In hoofdstuk 5 ben ik ingegaan op de OZB en dan in relatie met de uitkering uit het gemeentefonds.

De overige belastingen en retributies liggen per saldo onder het landelijk gemiddelde niveau. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de opbrengst bouwleges. Dit is het gevolg van lagere bouwactiviteiten.

Ten slotte constateer ik dat het totaal van de woonlasten, op basis van de Atlas van de lokale lasten 2003, in Simpelveld met € 773 per woonruimte € 98 per woonruimte boven het gemiddelde van de referentiegemeenten ligt. De woonlasten in Simpelveld liggen eveneens aanmerkelijk hoger dan het gemiddelde van de woonlasten van de omliggende gemeenten (respectievelijk € 773 per woonruimte voor Simpelveld tegenover gemiddeld € 641 per woonruimte van de omliggende gemeenten).

HOOFDSTUK 7 BEGROTINGSANALYSE

7.1 INLEIDING

In dit hoofdstuk maak ik een globale analyse van de begroting van Simpelveld. De gemeente Simpelveld heeft in de begroting 2003 al rekening gehouden met de invoering van het BTW-compensatiefonds. Dat betekent dat bij de nettolasten de BTW-component, voor zover van toepassing, al was geëlimineerd. Bij de begrotingsanalyse maak ik gebruik van de gegevens van de algemene uitkering. De algemene uitkering is nog inclusief de BTW-component. Om die reden is er voor gekozen de begroting van Simpelveld voor het jaar 2003 weer op te hogen met de BTW-component. Het 'voor BTW gecorrigeerde' begrotingstekort wijkt af van het feitelijk in de begroting 2003 gepresenteerde tekort.

Het referentiekader op basis waarvan de begrotingsanalyse plaatsvindt, is gebaseerd op de Fvw. De belangrijkste uitgangspunten bij de Fvw, globaal, kostengeoriënteerd, rekening houdend met structuurkenmerken en de mogelijkheid zelf inkomsten te verwerven zijn ook toegepast in het nieuwe referentiekader.

Om inzicht te kunnen krijgen in het budget van de gemeente Simpelveld worden de inkomsten van het gemeentefonds vergeleken met de werkelijke nettolasten van de gemeente. Op deze wijze kan ik vaststellen welke positieve en negatieve afwijkingen zich voordoen in het budget van de gemeente. Ik noem dit de gemeente vergeleken "met zichzelf". Daarna wordt een vergelijking gemaakt met gemeenten met globaal dezelfde structuurkenmerken.

In deze vergelijkingen wordt voor wat betreft de algemene uitkering gebruik gemaakt van de gegevens van het Ministerie van Financiën (Fipuli) over de betaalmaand januari 2003.

Ten slotte zijn de nettolasten van de gemeente Simpelveld vergeleken met de nettolasten van vergelijkbare gemeenten.

7.2 SIMPELVELD VERGELEKEN MET ZICHZELF

Één van de uitgangspunten van het gewijzigde verdeelstelsel is dat er een betere aansluiting ontstaat tussen de wijze van verdelen en de verschillen in kostenstructuren van gemeenten. Globaal en kostengeoriënteerd zijn kernbegrippen in het verdeelstelsel. De uitkomst van de onderscheidene verdeelmaatstaven sluit globaal aan bij de lasten van de gemeentelijke taakgebieden, in de gemeentefondsterminologie clusters genoemd. Door de toerekening (verdeling) van de gemeentelijke baten en lasten aan de verschillende uitgaven- en inkomstenclusters ontstaat een referentiekader. Op deze wijze worden de baten en lasten van de gemeente vergeleken met de opbrengst van de verdeelmaatstaven.

Gemeente Smpelveld
Jaar 2003

Cluster	Netto lasten (x €1.000)	Gecorrigeerde netto lasten (x €1.000)	Gemeente fonds uitkering (x €1.000)	Vershil (x €1.000)
<u>Inkomstenclusters</u>	9.479	9.092	-8.612	480
Eigen inkomsten	2.532	2.145	-1.666	479
Algemene uitkering	6.947	6.947	-6.946	1
<u>Uitgavenclusters</u>	-10.491	-10.104	8.613	-1.491
Bestuur	-1.831	-1.762	1.161	-601
Bestuursorganen	-643	-619	451	-168
Algemene ondersteuning	-1.188	-1.143	710	-433
Voorzienigen bevolking	-4.089	-3.935	4.006	71
Sociale dienst en bijstand	-357	-344	694	350
Zorg (incl Onderwijs)	-2.445	-2.353	2.375	22
Kunst en Ontspanning	-1.003	-965	776	-189
Oudheid	-17	-16	2	-14
Bevolkingszaken	-267	-257	159	-98
Bebouwing en omgeving	-1.713	-1.649	1.004	-645
Ruimtelijke ordening, Stadsvernieuwing en Volkshuisvesting	-815	-784	414	-370
Reiniging	-19	-18		-18
Openbare orde en Veiligheid	-439	-422	290	-132
Fysiek milieu	-440	-423	300	-123
Openbare ruimte	-2.638	-2.538	2.202	-336
Riolering	-28	-27	-1	-28
Groen	-762	-733	850	117
Wegen en Water	-1.848	-1.778	1.353	-425
Overigen	-220	-220	240	20
Suppletie-uitkering			-55	-55
'f 100' maatregel	-220	-220	295	75
Saldo	-1.012	-1.012	1	-1.011

© I.F.O.

Toelichting

Inkomstenclusters

Bij de totstandkoming van de verdeling in het gemeentefonds is ervan uitgegaan dat gemeenten een zeker bedrag aan overige eigen middelen (OEM) genereren. Bij de ontwikkeling van het verdeelstel (in 1997) is deze OEM gefixeerd op 5,4% van de uitgavenmaatstaven. Het aldus berekende bedrag aan OEM is betrokken bij de verdeling.

Bij de vergelijking van de nettolasten van de gemeente met de algemene uitkering is de werkelijke OEM, naar evenredigheid, in mindering gebracht op de nettolasten per cluster. Vervolgens worden de gecorrigeerde nettolasten vergeleken met de algemene uitkering uit het gemeentefonds.

Cluster Eigen inkomsten

In de kolom 'netto lasten' is onder eigen inkomsten begrepen de opbrengst van de OZB en de Overige Eigen Middelen (OEM). In de kolom 'gecorrigeerde netto lasten' en de kolom 'Gemeentefonds uitkering' is onder eigen inkomsten alleen de OZB opgenomen. De OEM is op basis van het saldo van de uitgavenclusters naar evenredigheid toegedeeld aan de uitgavenclusters.

Bij het cluster eigen inkomsten (OZB) wordt € 479.000 meer inkomsten gegenereerd dan waarmee in het verdeelmodel wordt gerekend. In het gemeentefonds wordt een bedrag OZB verevend op basis van een tarief van € 4,99 per € 2.268 waardecapaciteit.

Simpelveld hanteert een OZB-tarief van gemiddeld € 7,06. Dit tarief ligt aanmerkelijk boven het niveau van € 4,99 waarmee in het gemeentefonds wordt gerekend.

Uitgavenclusters

De nettolasten van de gemeente liggen per saldo substantieel (€ 1,5 miljoen) boven het niveau van de inkomsten die op basis van het genormeerde verdeelmodel worden ontvangen. Met name op de clusters **Bestuursorganen, Kunst & Ontspanning, Ruimtelijke ordening, Stadsvernieuwing en Volkshuisvesting, Openbare orde en Veiligheid, Fysiek milieu, Bevolkingszaken** en **Wegen en water** is er sprake van substantieel hogere nettolasten (in totaal € 1,5 miljoen) dan er genormeerd wordt ontvangen.

Ook op het cluster **Algemene ondersteuning** is sprake van hogere nettolasten dan er genormeerd wordt ontvangen. Een verschil op dit cluster heeft doorgaans te maken met de toerekening van lasten aan de onderscheidene functies/clusters.

Op de clusters **Sociale dienst en bijstand, Zorg**, en **Groen** zijn de nettolasten daarentegen substantieel lager (in totaal € 0,5 miljoen) dan er genormeerd wordt ontvangen.

7.3 SIMPELVELD VERGELEKEN MET REFERENTIEGEMEENTEN

Gemeente		Simpelveld	selectie van gemeenten	
Jaar		2003		
Inwoners		11.418	Inwoners	11.541
Cluster	Simpelveld nettolasten per inwoner (x €1,-,-)	Selectie nettolasten per inwoner (x €1,-,-)	Vershil lasten per inw. (x €1,-,-)	
Inkomstenclusters	811	769	42	
Onroerende zaakbelastingen	169	154	15	
Overige eigen middelen	34	45	-11	
Algemene uitkering	608	570	38	
Uitgaveclusters	-897	-790	-107	
Bestuur	-160	-128	-32	
Bestuursorganen	-56	-46	-10	
Algemene ondersteuning	-104	-82	-22	
Voorzieningen bevolking	-357	-345	-12	
Sociale dienst & Bijstand	-31	-38	7	
Onderwijs	-60	-79	19	
Zorg, exclusief Onderwijs	-154	-121	-33	
Kunst	-8	-6	-2	
Ontspanning	-80	-72	-8	
Oudheid	-1	-11	10	
Bevolkingszaken	-23	-18	-5	
Bebouwing en omgeving	-150	-113	-37	
Ruimtelijke ordening & Stadsvernieuwing	-20	-19	-1	
Volkshuisvesting	-51	-17	-34	
Reiniging	-2	-5	3	
Openbare orde & Veiligheid	-38	-42	4	
Fysiek milieu	-39	-30	-9	
Openbare ruimte	-230	-204	-26	
Riolering	-2	-10	8	
Groen	-67	-67	0	
Wegen	-160	-124	-36	
Water	-1	-3	2	
Saldo	-86	-21	-65	

Toelichting inkomstenclusters

Cluster 'Onroerende-zaakbelastingen'

Op dit cluster worden uitsluitend de inkomsten van de onroerende-zaakbelastingen (deel van functie 920) verantwoord. Het betreft de netto-opbrengst OZB (opbrengst minus Zalmsnip). De lasten worden, voor zover het betrekking heeft op perceptiekosten, verantwoord onder de cluster algemene ondersteuning. Voor wat betreft dit cluster liggen de inkomsten substantieel boven het gemiddelde van de vergelijkingsgroep. Ten opzichte van de referentiegemeenten zijn de inkomsten circa € 170.000 hoger. De gemiddelde waarde van een woning in Simpelveld is beduidend lager dan gemiddeld binnen de vergelijkingsgroep. De OZB-capaciteit van de niet-woningen is in Simpelveld ongeveer de helft van het gemiddelde van de vergelijkingsgroep.

Bij de vergelijking met zichzelf blijkt dat de gemeente aanzienlijk meer inkomsten genereert dan waar in het gemeentefonds rekening mee wordt gehouden. Het verschil bedraagt daar € 479.000. Dit wordt veroorzaakt door het hogere OZB-tarief.

Cluster 'Overige eigen middelen'

Tot dit cluster wordt een groot aantal begrotingsfuncties gerekend. De belangrijkste daarvan zijn openbaar vervoer (212), handel en ambacht (310), industrie (320), nutsbedrijven (330), bouwgrondexploitatie (830), geldleningen (911), beleggingen (913) en overige gemeentelijke belastingen (deel van functie 920).

Bij het huidige verdeelstelsel wordt ervan uitgegaan dat gemeenten, naast het heffen van OZB, een zeker bedrag aan overige eigen middelen genereren ter dekking van de lasten. Bij de ontwikkeling van het verdeelstelsel in 1997 is berekend dat gemeenten gemiddeld 5,4 % van het totaal van de genormeerde uitgaven aan overige middelen genereren. Ten opzichte van de vergelijkingsgroep ligt de opbrengst aan overige eigen middelen beneden het gemiddelde van de vergelijkbare gemeenten. Het verschil wordt in hoofdzaak veroorzaakt doordat Simpelveld op de functie nutsbedrijven een aanzienlijk lagere opbrengst heeft.

Bij de vergelijking met zichzelf is er geen afzonderlijke cluster OEM maar zijn de hieronder begrepen inkomsten toegerekend aan de uitgavenclusters.

Toelichting uitgavenclusters

Bestuur

Cluster 'Bestuursorganen'

Hiertoe worden de nettolasten van de gemeenteraad, college van burgemeester en wethouders en representatie (001), met uitzondering van de lasten van bestuurlijke samenwerking, gerekend. De lasten op dit onderdeel liggen boven het gemiddelde van de vergelijkbare gemeenten. Bij de vergelijking met zichzelf blijkt dat de lasten eveneens hoger liggen dan er genormeerd wordt ontvangen.

Cluster 'Algemene ondersteuning'

Tot dit cluster worden uitsluitend de lasten van bijstand van het ambtelijk apparaat aan de bestuursorganen bij de uitoefening van de algemeen bestuurlijke taken gerekend. Het gaat hier in beginsel om de lasten van de begrotingsfuncties bestuursondersteuning (002) en de lasten welke verband houden met de inning van belastingen (uitgaven van functie 920). Daarnaast worden de lasten van bestuurlijke samenwerking (onderdeel van functie bestuursorganen (001)) tot dit cluster gerekend. In de praktijk blijkt overigens dat gemeenten niet alle algemene lasten toerekenen. Daarom worden tot dit cluster ook de algemene baten en lasten (922), saldo kostenplaatsen (990) en het saldo van de rekening van baten en lasten (992) gerekend. De nettolasten van Simpelveld liggen hoger dan het gemiddelde van de vergelijkbare gemeenten. Het gaat hier per saldo om een bedrag van circa € 250.000.

Voor een bedrag van circa € 130.000 is dit het gevolg van de nettolasten van bestuurlijke samenwerking. Verder zijn de nettolasten die verband houden met de inning van belastingen in Simpelveld circa € 300.000 hoger.

De nettolasten op de post onvoorzien liggen circa € 200.000 lager dan gemiddeld binnen de vergelijkbare gemeenten.

Binnen de vergelijkingsgroep blijkt dat gemeenten wisselend omgaan met de lasten op functie 002. Het merendeel van de selectiegemeenten heeft hogere lasten op functie 002. Er zijn evenwel ook gemeenten die via het mechanisme van toerekening van alle afdelingen/sectoren lasten hebben toegerekend aan deze functie in verband met de advisering aan college, commissie en raad.

Voorzieningen bevolking

Cluster 'Sociale dienst en bijstand'

Op dit cluster worden de nettolasten van de begrotingsfuncties bijstandsverlening (610) en inkomensvoorziening (612) verantwoord. Op dit cluster heeft de gemeente Simpelveld lagere lasten dan gemiddeld binnen de referentiegemeenten. Het verschil bedraagt circa € 70.000. Het aantal huishoudens met een laag inkomen (de dominante factor voor dit cluster) is in Simpelveld hoger dan het gemiddelde van de landelijke referentiegroep. Het aantal ABW'ers en uitkeringsgerechtigden in Simpelveld ligt eveneens boven het gemiddelde van de referentiegroep. Bij de vergelijking van de gemeente met zichzelf is er eveneens sprake van lagere nettolasten. De nettolasten liggen substantieel (€ 350.000) onder de genormeerde inkomsten.

De gemeente heeft in samenwerking met de gemeenten Nuth en Voerendaal de taken op het gebied van sociale dienst en bijstand in een gemeenschappelijke regeling ondergebracht. Het gaat daarbij onder andere om bijstandsverlening, bijzondere bijstand en kwijtschelding gemeentelijke belastingen

De nettolasten van de gemeente bestaan in hoofdzaak uit de bijdrage in het kader van de bedrijfsvoering van de gemeenschappelijke regeling.

Cluster 'Onderwijs, onderdeel van de cluster Zorg'

Voor analysedoeleinden is het cluster zorg opgesplitst in een cluster onderwijs en een cluster zorg. Het cluster onderwijs bevat alle begrotingsfuncties van hoofdfunctie 4, onderwijs.

Op het cluster Onderwijs heeft Simpelveld lagere nettolasten van circa € 217.000 dan gemiddeld binnen de referentiegroep. In de referentiegroep zijn gemeenten opgenomen die naast het gebruikelijke basisonderwijs ook verschillende vormen van speciaal en/of voortgezetonderwijs binnen de gemeentegrenzen heeft. Op de verdeelmaatstaf leerlingen heeft Simpelveld dan ook een aanzienlijk lager aantal leerlingen.

Cluster 'Zorg, exclusief onderwijs'

Tot dit cluster behoren de nettolasten van de begrotingsfuncties werkgelegenheid (611), overige zekerheidsregelingen (613), maatschappelijke begeleiding en advies (620), sociaal-cultureel werk (630), bejaardenoorden (640), overige tehuizen (641), kinderopvang (650), dagopvang gehandicapten (651), basisgezondheidszorg (710), ambulance vervoer (711), verpleeginrichtingen (712), overige volksgezondheid (713)

en het onderdeel WVG van overige volkshuisvesting (deel van functie 822). Het lastenniveau op dit cluster ligt aanmerkelijk (€ 377.000), boven het gemiddelde van de gemeenten uit de vergelijkingsgroep. De nettolasten WVG, welke onderdeel uitmaken van dit cluster, liggen € 200.000 boven de gemiddelde nettolasten van de referentiegemeenten.

Het resterende verschil wordt in hoofdzaak veroorzaakt door hogere nettolasten op het onderdeel werkgelegenheid (WSW), voor circa € 200.000, de overige uitgaven op het onderdeel maatschappelijke begeleiding en advies voor circa € 140.000,

De nettolasten op het onderdeel sociaal-cultureel werk daarentegen liggen circa € 115.000 lager dan gemiddeld binnen de referentiegemeenten.

De lasten WVG kunnen overigens, afhankelijk van het soort aanvragen, per jaar sterk fluctueren. Met name op het gebied van de woonvoorzieningen kunnen de lasten sterk wisselend zijn.

Bij de vergelijking met zichzelf zijn de bovengenoemde clusters Onderwijs en Zorg als één cluster Zorg opgenomen. Daaruit blijkt dat de nettolasten van de gemeente vrijwel overeenkomen met het bedrag dat genormeerd wordt ontvangen.

Cluster 'Kunst'

Op het cluster kunst worden uitsluitend de nettolasten van de begrotingsfunctie 540 tot uitdrukking gebracht. De lasten op dit cluster komen overeen met het gemiddelde van de vergelijkingsgroep.

Cluster 'Ontspanning'

De nettolasten van de begrotingsfuncties openbare bibliotheek (510), vormings- en ontwikkelingswerk (511), sport, met uitzondering van de 'groene' sportvelden (530) en overige recreatieve voorzieningen (580) worden tot het cluster ontspanning gerekend. De nettolasten op dit cluster liggen in Simpelveld circa € 90.000 boven het gemiddelde van de vergelijkingsgroep. Dit wordt in hoofdzaak veroorzaakt door hogere nettolasten op het terrein van sport.

Bij de gemeentefondsuitkering, zoals deze is weergegeven bij de vergelijking met zichzelf, vormen de hier genoemde clusters kunst en ontspanning één cluster. Bij de vergelijking met zichzelf blijkt dat de gemeente meer uitgeeft dan er genormeerd wordt ontvangen. Het verschil bedraagt € 189.000.

Cluster 'Oudheid'

Dit cluster wordt gevormd door de lasten op het gebied van musea, monumentenzorg en archief (541).

Bij de vergelijking met zichzelf blijkt dat de nettolasten in Simpelveld vrijwel overeenkomen met het bedrag dat genormeerd wordt ontvangen. Ten opzichte van de referentiegemeenten liggen de nettolasten in Simpelveld substantieel lager. Het verschil bedraagt daar € 114.000.

Cluster 'Bevolkingszaken'

De nettolasten van de functie burgerzaken (003) worden op dit cluster verantwoord. De nettolasten van de gemeente liggen € 55.000 boven het gemiddelde van de vergelijkingsgroep. Uit de vergelijking met zichzelf blijkt dat de nettolasten in Simpelveld circa € 100.000 hoger liggen dan de inkomsten uit het gemeentefonds.

Bebouwing en omgeving

Cluster 'Ruimtelijke ordening en stadsvernieuwing'

Tot dit cluster worden de lasten van de begrotingsfuncties ruimtelijke ordening (810) en stadsvernieuwing (821) gerekend. De nettolasten op dit cluster komen overeen met het gemiddelde van de vergelijkingsgroep.

Cluster 'Volkshuisvesting'

Tot dit cluster worden de nettolasten van de begrotingsfuncties woningexploitatie/woningbouw (820) en overige volkshuisvesting, exclusief het onderdeel WVG (deel van 822) gerekend. Uit de vergelijking blijkt dat de lasten van Simpelveld substantieel hoger zijn dan de gemiddelde nettolasten van de vergelijkingsgroep. Het verschil bedraagt hier circa € 380.000.

Bij de vergelijking met zichzelf zijn de bovengenoemde clusters Ruimtelijke ordening en stadsvernieuwing en Volkshuisvesting als één cluster opgenomen. Uit die vergelijking blijkt dat de nettolasten van de gemeente substantieel hoger zijn dan de inkomsten uit het gemeentefonds. Het gaat daarbij om een bedrag van € 370.000.

Cluster 'Reiniging'

Op dit cluster worden uitsluitend de nettolasten van afvalverwijdering en afvalverwerking verantwoord (functie 721). Uit de vergelijking met de referentiegemeenten blijkt dat de nettolasten in de referentiegemeenten enigszins hoger liggen. Het gemeentefonds gaat uit van een 100% kostendekking. Dit blijkt in Simpelveld, in tegenstelling tot gemiddeld binnen de referentiegemeenten, het geval te zijn.

Cluster 'Openbare orde en veiligheid'

Het gaat bij dit cluster om de nettolasten van politie (110), brandweer (120), rampenbestrijding (120) en overige beschermende maatregelen (140). De nettolasten van Simpelveld liggen een fractie onder het niveau van de vergelijkingsgroep. Het verschil bedraagt circa € 45.000. Uit de vergelijking met zichzelf blijkt dat de nettolasten hoger liggen dan de inkomsten uit het gemeentefonds. Het verschil bedraagt daar € 130.000.

Cluster 'Fysiek milieu'

Tot dit cluster worden alleen de nettolasten van de begrotingsfunctie milieubeheer (723) gerekend. De nettolasten liggen enigszins boven het niveau van de vergelijkbare gemeenten. Uit de vergelijking met zichzelf blijkt eveneens dat de nettolasten boven het niveau van de inkomsten uit het gemeentefonds liggen.

Openbare ruimte

Cluster 'Riolering'

Tot dit cluster worden uitsluitend de nettolasten van de begrotingsfunctie rioleringen (722) gerekend. Ten opzichte van het gemiddelde van de referentiegemeenten is er in Simpelveld sprake van lagere nettolasten. Bij de referentiegemeenten is er geen sprake van volledige lastendekking.

Cluster 'Groen'

De nettolasten van de 'groene' sportvelden (onderdeel van functie 530), natuurbescherming (550), openbaar groen en openluchtrecreatie (560) en lijkbezorging (724) worden tot dit cluster gerekend. De nettolasten van de gemeente komen overeen met het gemiddelde binnen de vergelijkingsgroep. Wel is er sprake van twee tegengestelde bewegingen. De nettolasten van de 'groene' sportvelden ligt in Simpelveld enigszins hoger terwijl de nettolasten van het openbaar groen lager ligt dan gemiddeld binnen de vergelijkingsgroep.

Bij de vergelijking met zichzelf is er sprake van substantieel lagere nettolasten ten opzichte van de inkomsten uit het gemeentefonds. De gemeente geeft € 117.000 minder uit aan het cluster Groen dan er genormeerd wordt ontvangen.

Cluster 'Wegen'

Tot het cluster wegen worden de nettolasten van de begrotingsfuncties wegen, straten en pleinen (210), verkeersmaatregelen te land (211), overig vervoer te land (213) en parkeren (214) gerekend. De nettolasten van Simpelveld liggen substantieel (€ 411.000) boven het gemiddelde van de vergelijkingsgroep. Gezien het feit dat infrastructuurkenmerken van Simpelveld in belangrijke mate overeenkomen met het gemiddelde van de referentiegemeenten werd verwacht dat de nettolasten van Simpelveld ook overeen zouden komen met het gemiddelde van de vergelijkbare gemeenten. Dit blijkt niet het geval te zijn. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat in de begroting 2003 vooralsnog is uitgegaan van een verhoging van het wegenbudget met circa € 270.000. Door een extern terzake deskundig bureau wordt momenteel gewerkt aan de actualisering van het onderhoudsplan. In dit onderhoudsplan zal tevens aandacht worden besteed aan de vraag of en in welke mate er sprake is van achterstallig onderhoud. Eerst na gereed komen van het plan zal een voor artikel 12 acceptabel bedrag voor het onderhoud van wegen worden bepaald.

Cluster 'Water'

Tot het cluster water worden de nettolasten van de begrotingsfuncties binnenhavens en waterwegen (221), verkeersmaatregelen te water (222), veerdiensten (223), overig vervoer te water (224) en waterkering, afwatering en landaanwinning (240) gerekend. De nettolasten in Simpelveld liggen onder het gemiddelde van de selectiegemeenten. De oeverlengte, een maatstaf in de berekening van de algemene uitkering, is in Simpelveld aanmerkelijk kleiner dan gemiddeld binnen de selectiegemeenten.

Bij de vergelijking met zichzelf zijn de clusters Wegen en Water als één cluster opgenomen. Uit deze vergelijking blijkt dat de nettolasten van de gemeente € 425.000 hoger liggen dan de genormeerde inkomsten uit het gemeentefonds. Zie ook hetgeen hiervoor bij het cluster wegen is opgemerkt over de hoogte van de noodzakelijke raming voor onderhoud van wegen.

7.4 CONCLUSIE

In de vastgestelde begroting voor het jaar 2003 is er sprake van een aanzienlijk begrotingstekort ter grootte van € 1,3 miljoen. In deze begroting was rekening gehouden met de effecten van het BTW-compensatiefonds (BCF). In bovenstaande overzichten is geabstraheerd van de effecten van het BCF. Dit is gedaan omdat zowel bij de verdeling van het gemeentefonds als bij de begrotingscijfers van de vergelijkbare gemeenten nog geen rekening was gehouden met de gevolgen van het BCF. Aan de gepresenteerde afwijkingen moet dan ook geen absolute waarde worden toegekend. In het artikel 12-rapport voor het jaar 2004 hou ik wel rekening met de gevolgen van het BCF. De nu gesignaleerde afwijkingen geven wel een sterke indicatie van de terreinen waar in het volgende rapport extra aandacht aan zal worden geschonken.

Bij de vergelijking van de gecorrigeerde nettolasten van Simpelveld met de (genormeerde) inkomsten uit het gemeentefonds (de vergelijking met zichzelf) blijkt dat Simpelveld bijna € 1,5 miljoen meer uitgeeft dan volgens het gemeentefonds wordt ontvangen. Met name op de clusters Bestuursorganen, Wegen en Water, Ruimtelijke ordening, Stadsvernieuwing en Volkshuisvesting, Kunst en Ontspanning, Openbare orde en Veiligheid en Fysiek Milieu is sprake van substantieel hogere nettolasten. Op de clusters Sociale dienst en bijstand en Groen is sprake van lagere nettolasten. Ook op het cluster Algemene ondersteuning zijn de nettolasten hoger dan er (genormeerd) wordt ontvangen. Dit heeft te maken met de mate van toerekening aan de verschillende producten en/of functies.

Bij deze analyses is nog geen rekening gehouden met de eventuele gevolgen van opgestelde externe onderhoudsrapporten. Bij de berekening van het relevante tekort kom ik daar nader op terug.

Uit de vergelijkingen van de nettolasten van Simpelveld met referentiegemeenten blijkt dat Simpelveld op het totaal van de uitgavenclusters voor € 1,2 miljoen hogere nettolasten heeft dan gemiddeld binnen de referentiegemeenten. Vooral op de (sub)clusters Bestuursorganen, Algemene ondersteuning, Zorg (exclusief Onderwijs), Volkshuisvesting en Wegen is sprake van (substantieel) hogere nettolasten.

Er is sprake van hogere inkomsten op het cluster Onroerende zaakbelastingen en lagere inkomsten op het cluster Overige Eigen Middelen.

De feitelijke nettolasten van Simpelveld zijn op twee verschillende manieren vergeleken. De vergelijking van de nettolasten met de inkomsten volgens het gemeentefonds is daarbij overigens de meest wezenlijke vergelijking. Uit deze beide vergelijkingen blijkt dat er op een aantal clusters sprake is van (soms substantiële) afwijkingen. De gemeente zal er voor zorg dienen te dragen dat de baten en lasten in evenwicht komen. In het kader van creëren van een op termijn reëel sluitende begroting zal de gemeente hier de nodige aandacht aan moeten besteden. Het is evident dat die clusters waar sprake is van aanzienlijke afwijkingen daarbij extra aandacht krijgen.

In de Handleiding artikel 12 staat dat als algemene regel geldt dat de uitkeringen uit het gemeentefonds alsook de specifieke uitkeringen geacht worden kostendekkend te zijn. Als er meer wordt uitgegeven dan deze inkomsten is er in principe sprake van eigen beleid. Het eigen beleid zal moeten worden gedekt door bezuinigingen of verhoging van de inkomsten. In een volgend rapport kom ik nader terug op de oorzaken van de verschillen en de mogelijkheid deze verschillen te verkleinen, teneinde op termijn tot een reëel sluitende begroting te kunnen komen.

HOOFDSTUK 8 HET BEGROTINGSTEKORT

8.1 INLEIDING

In dit hoofdstuk ga ik in op de berekening van het relevant begrotingstekort voor het jaar 2003. Het gaat hier om het eerste jaar van de artikel 12-cyclus voor de gemeente Simpelveld.

In de Tussenrapportage was al opgemerkt dat het op een aantal terreinen ontbrak aan actuele onderhoud en beheerplannen of dat aanwezige plannen onvoldoende waren toegesneden op de binnen artikel 12 noodzakelijke informatie. Bij de aanvang van het artikel 12-proces in de gemeente zijn werkafspraken gemaakt over de omvang van het tekort voor het jaar 2003. Afgesproken is dat het tekort 2003 niet groter mocht zijn dan het tekort over 2002, tenzij er sprake is van onontkoombare en onuitstelbare uitgaven.

8.2 BEREKENING RELEVANT TEKORT 2003

Als uitgangspunt bij de berekening van het relevant tekort voor het jaar 2003 neem ik de begroting 2003. Op de begroting worden een aantal technische en/of beleidsmatige correcties toegepast. Dit leidt tot het zogenaamde aanvaardbare tekort. Vervolgens wordt het vrij-aanwendbare deel van de reserves en voorzieningen ingezet ter vermindering van dat tekort en resteert het relevant tekort.

1 Gepresenteerd tekort 2003	€	1.318 -/-
Correcties:		
2 BTW problematiek	€	220 +
3 Onderhoud	€	270 +
4 Behoedzaamheidsreserve	€	pm
5 Restant tekort 2002	€	pm
6 Onderhoudsplannen	€	pm
Aanvaardbaar tekort	€	<u>828</u>
7 Inbreng vrij-aanwendbare reserve	€	<u>0</u>
Relevant tekort	€	<u><u>828 -/-</u></u>

Toelichting:

- 1) Het uitgangspunt bij de berekening van het relevant tekort is het in de begroting 2003 gepresenteerde tekort.
- 2) De invoering van het BCF heeft voor de gemeente nadelige consequenties. De uitname uit het gemeentefonds is substantieel hoger dan de terug te ontvangen BTW uit de exploitatie. De gemeente had het nadeel (€270.000) volledig in de begroting meegenomen. Er is evenwel een overgangregeling en die bepaalt dat voor 2003 het eventuele nadeel maximaal €4,54 per inwoner bedraagt. Dit komt neer op €50.000. Het verschil €220.000 wordt gecorrigeerd.
- 3) In de begroting 2003 is rekening gehouden met het feit dat het beheerplan wegen in 2003 gereed zou zijn en dat dat naar alle waarschijnlijkheid betekende dat het onderhoudsbudget moest worden

opgehoogd met € 270.000. In het kader van artikel 12 wordt door een extern bureau een noodzakelijk onderhoudsbudget berekend. Dit onderhoudsplan is nog niet gereed. De verhoging van het budget wordt vooralsnog teruggedraaid.

- 4) Het is binnen artikel 12 gebruikelijk 50% van de behoedzaamheidsreserve in te zetten voor verlaging van het aanvaardbaar tekort. De gemeente heeft bij de opstelling van de begroting al rekening gehouden met 50%, dit is derhalve al in het begrotingstekort van € 1,3 miljoen verwerkt.
- 5) In de paragrafen 3.2 en 4.2 is ingegaan op het rekeningtekort 2002. In paragraaf 4.2 is geconcludeerd dat de hoogte van de algemene reserve niet voldoende is om het volledige rekeningtekort af te dekken. Het restant niet door de algemene reserve te dekken rekeningtekort bedraagt € 176.474. Vooralsnog wordt dit bedrag niet bij het aanvaardbaar tekort betrokken. Dit restant tekort zal nader worden bezien in relatie tot de realisatie over het jaar 2003. Indien daar aanleiding toe bestaat zal dit restant tekort 2002 in 2004 bij de artikel 12-steun worden betrokken.
- 6) In het kader van artikel 12 heeft de gemeente opdrachten verstrekt een aantal onderhoudsplannen te actualiseren. Het gaat daarbij onder andere om gebouwen en wegen. Daarnaast wordt er onafhankelijk onderzoek verricht naar de hoogte van de personeelsomvang in relatie tot de taken en de mogelijke besparingen op dat terrein. Ten slotte heeft de gemeente een accommodatieonderzoek gestart. Een aantal van deze plannen was al voorzien. In de begroting was een raming opgenomen. Het gaat dan om onderhoud gebouwen en het accommodatieonderzoek. Het onderzoek naar wegen en personeel is een gevolg van het artikel 12-onderzoek. Het gaat in totaal om een bedrag van € 60.000. Ik ga er vooralsnog vanuit dat de dekking van deze uitgaven kan worden gevonden door positieve financiële ontwikkelingen, zoals de algemene uitkering, in de loop van dit jaar. Mocht daartoe aanleiding bestaan dan kom ik in het volgende rapport terug op deze uitgaven en zal ik bezien of deze uitgaven alsnog bij het relevant tekort moeten worden betrokken.
- 7) In paragraaf 4.2 is geconstateerd dat na verwerking van het rekeningtekort 2002 de algemene reserve geen bijdrage meer kan verstrekken in het aanvaardbaar tekort.

Het begrotingstekort 2002 bedroeg afgerond € 541.000. Na bovenstaande correcties komt het relevant tekort 2003 uit op een bedrag van € 828.000. Dit bedrag is inclusief € 290.000 voor de aanpassing van de afschrijvingstermijnen zoals dat in de begroting 2003 is opgenomen. Als dat bedrag buiten beschouwing wordt gelaten komt het relevant tekort 2003 uit op een bedrag van € 538.000. Dit komt overeen met het uitgangspunt aan het begin van het jaar dat het tekort 2003 niet groter mocht zijn dan het tekort 2002.

8.3 CONCLUSIE

In het volgende rapport ga ik nader in op de financiële gevolgen van de verschillende beheerprogramma's. Tevens zal ik bezien of een aantal aannames die ik heb gemaakt bij de berekening van het relevant tekort in 2003 noodzakelijk tot een andere oplossing en/of deze bedragen in 2004 bij het relevante tekort moet worden betrokken.

Ik stel voor de gemeente Simpelveld voor het jaar 2003 een aanvullende bijdrage te verstrekken van € 828.000.

HOOFDSTUK 9 CONCLUSIE EN ADVIES

De gemeente Simpelveld heeft voor 2003 voor de eerste maal een beroep gedaan om extra steun op grond van artikel 12 Fvw.

De begroting over het jaar 2003 sluit met een tekort van € 1,3 miljoen.

De gemeente Simpelveld voldoet aan de algemene voorschriften voor toelating tot artikel 12. De aanvraag is tijdig ingediend, de eigen inkomsten liggen boven het niveau van het redelijk peil en er is sprake van een aanmerkelijk structureel tekort.

Op grond van de vorenstaande rapportage stel ik voor de gemeente Simpelveld voor 2003 een aanvullende uitkering te verstrekken van € 828.000.

Verder stel ik voor om aan de te verlenen aanvullende uitkering het bijzondere voorschrift te koppelen tot het opstellen van een meerjaren(sanerings)begroting 2004-2008, waarvan de jaarschijf 2008 reëel sluitend is, zonder aanvullende steun, of zoveel eerder als mogelijk.

's-Gravenhage, 16 december 2003.

De inspectie Financiën Lokale en provinciale Overheden,

De inspecteur,

C.A. Lok

Gezien en akkoord,

Het hoofd van de Inspectie Financiën Lokale en provinciale Overheden,

drs. W.A.I.M. Segers

Bijlage 1 Vergelijking functies tussen Simpelveld en referentiegemeenten

Gemeente		Simpelveld		Selectie van gemeenten	
Jaar	2003			Inwoners	11.541
Woonruimten	5.171				
Inwoners	11.418				
Functie	Simpelveld nettolasten per inwoner (x €1,-)	Gemiddelde selectie per inwoner (x €1,-)	Verschil per inwoner (x €1,-)	Absoluut (x €1,-)	
Hoofdfunctie 0					
Algemeen bestuur					
001, bestuursorganen	-71	-49	-22	-251.196	
002, bestuursondersteuning	-52	-50	-2	-22.836	
003, burgerzaken	-23	-18	-5	-57.090	
<u>Totaal hoofdfunctie 0</u>	<u>-146</u>	<u>-117</u>	<u>-29</u>	<u>-331.122</u>	
Hoofdfunctie 1					
Openbare orde en veiligheid					
110, politie	-11	-2	-9	-102.762	
120, brandweer en rampenbestrijding	-27	-39	12	137.016	
140, overige beschermende maatregelen	0	-1	1	11.418	
<u>Totaal hoofdfunctie 1</u>	<u>-38</u>	<u>-42</u>	<u>4</u>	<u>45.672</u>	
Hoofdfunctie 2					
Verkeer, vervoeren waterstaat					
210, wegen, straten en pleinen	-153	-114	-39	-445.302	
211, verkeersmaatregelen te land	-13	-11	-2	-22.836	
212, openbaar vervoer	-1	0	-1	-11.418	
213, overig vervoer te land	0	0	0	0	
214, parkeren	2	0	2	22.836	
220, zeehavens	0	0	0	0	
221, binnenhaven en waterwegen	0	-1	1	11.418	
222, verkeersmaatregelen te water	0	0	0	0	
223, veerdiensten	0	0	0	0	
224, overig vervoer te water	0	0	0	0	
230, luchtvaart	0	0	0	0	
240, waterkering, afwatering en landaanwinning	-1	-2	1	11.418	
<u>Totaal hoofdfunctie 2</u>	<u>-166</u>	<u>-129</u>	<u>-37</u>	<u>-422.466</u>	
Hoofdfunctie 3					
Economische zaken					
310, handel en ambacht	-6	-2	-4	-45.672	
320, industrie	0	0	0	0	
330, nutsbedrijven	0	16	-16	-182.688	
340, agrarische productie en ontginning	0	0	0	0	
341, overige agrarische zaken, jacht en visserij	0	0	0	0	
<u>Totaal hoofdfunctie 3</u>	<u>-6</u>	<u>14</u>	<u>-20</u>	<u>-228.360</u>	
Hoofdfunctie 4					
Onderwijs					
420, openb. basisonderwijs	0	-15	15	171.270	
421, bijz. basisonderwijs	-30	-30	0	0	
430, openb. voortg. speciaal onderwijs	0	-7	7	79.926	
431, bijz. voortg. speciaal onderwijs	-6	-2	-4	-45.672	
440, openb. algemeen voortgezet en	0	-1	1	11.418	
441, bijz. algemeen voortgezet en	0	-5	5	57.090	
450, openb. lager- en middelbaar beroepsonderwijs	0	0	0	0	
451, bijz. lager- en middelbaar beroepsonderwijs	0	0	0	0	
460, openb. scholengemeenschappen voor meer	0	0	0	0	
461, bijz. scholengemeenschappen voor	0	-3	3	34.254	
470, openb. hoger onderwijs	0	0	0	0	
471, bijz. hoger onderwijs	0	0	0	0	
480, gem. baten/lasten van onderwijs	-24	-15	-9	-102.762	
482, volwasseneneducatie	0	0	0	0	
<u>Totaal hoofdfunctie 4</u>	<u>-60</u>	<u>-79</u>	<u>19</u>	<u>216.942</u>	

Functie	Simpleld nettolasten per inwoner (x €1,--)	Gemiddelde selectie per inwoner (x €1,--)	Vershil per inwoner (x €1,--)	Absoluut (x €1,--)
Hoofdfunctie 5				
Culturen recreatie				
510, openbaar bibliotheekwerk	-18	-20	2	22.836
511, vormings- en ontwikkelingswerk	-9	-7	-2	-22.836
530, sport	-61	-47	-14	-159.852
540, kunst	-8	-6	-2	-22.836
541, oudheidkunde/musea	-1	-11	10	114.180
550, natuurbescherming	-5	-4	-1	-11.418
560, openbaar groen en openluchtrecreatie	-45	-51	6	68.508
580, overige recreatieve voorzieningen	-4	-5	1	11.418
Totaal hoofdfunctie 5	-152	-151	-1	-11.418
Hoofdfunctie 6				
Sociale voorz. en maatsch. dienstverlening				
610, bijstandsverlening	-31	-32	1	11.418
611, werkgelegenheid	-20	-3	-17	-194.106
612, inkomensvoorzieningen	0	-7	7	79.926
613, overige sociale zekerheidsregelingen	0	-4	4	45.672
620, maatschappelijke begeleiding en advies waarvan WVG	-106	-68	-38	-433.884
630, sociaal-cultureel werk	-5	-15	10	114.180
640, bejaardenoorden	0	-4	4	45.672
641, overige tehuizen	0	0	0	0
650, kinderdagopvang	-8	-7	-1	-11.418
651, dagopvang gehandicapten	0	0	0	0
Totaal hoofdfunctie 6	-170	-138	-32	-365.376
Hoofdfunctie 7				
Volksgesondheid en milieu				
710, basisgezondheidszorg	-15	-6	-9	-102.762
711, ambulancevervoer	0	0	0	0
712, verpleeginrichtingen	0	0	0	0
713, overige volksgesondheid	0	-10	10	114.180
720, slachthuizen	0	0	0	0
721, afvalverwijdering en -verwerking	-2	-5	3	34.254
722, riolering en waterzuivering	-2	-10	8	91.344
723, milieubeheer	-39	-30	-9	-102.762
724, lijkezorging	-5	-4	-1	-11.418
Totaal hoofdfunctie 7	-62	-65	3	34.254
Hoofdfunctie 8				
Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting				
810, ruimtelijke ordening	-20	-18	-2	-22.836
820, woningexploitatie/woningbouw	-15	-1	-14	-159.852
821, stads- en dorpsvernieuwing	0	-1	1	11.418
822, overige volkshuisvesting waarvan WVG	-36	-21	-15	-171.270
830, bouwgrondexploitatie	0	-1	1	11.418
Totaal hoofdfunctie 8	-71	-42	-29	-331.122
Hoofdfunctie 9				
911, geldleningen	0	1	-1	-11.418
913, beleggingen	32	21	11	125.598
920, belastingen waarvan OZB	147	136	11	125.598
921, algemene uitkeringen	188	154	34	388.212
922, algemene baten en lasten	608	570	38	433.884
922, algemene baten en lasten	-3	-20	17	194.106
990, saldo kostenplaatsen	0	0	0	0
992, saldo van de rekening van baten en lasten	0	20	-20	-228.360
Totaal hoofdfunctie 9	784	728	56	639.408